

Holy Bible

Aionian Edition®

Luka
Chergash Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®

Luka
Chergash Luke

Creative Commons Attribution-No Derivatives 4.0, 2018-2021

Source text: eBible.org

Source version: 11/24/2021

Source copyright: Creative Commons Attribution license 4.0
Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher version 4.6.0 on 11/27/2021

100% Free to Copy and Print

<http://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<http://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Chergash at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a lexicon. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

This *un-translation* helps us to see these ten underlying words in context. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org and with the Android App. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 11

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

A o Isus phenelas: "Jartosar lende, Dade Devla, kaj či džanen so čeren!" Pale godova e
vojnikurja čhudine e kocka thaj gajda podelisardine maškar peste lešće drze.

Luka 23:34

Luka

1 Poštuime Teofile, ramov tuće zbog godova kaj but džene line te ramon okola događajrja save o Del obećisarda majsgo prekal e prorokurja, a save dogodisajle maškar amende. **2** Von godova ramosardine prema okova so maj anglat phendine e očevidcurja thaj sluge e Alavešće. **3** Zato vi me odlučisardem Teofile, te ramov tuće sa po redo, pošto ponmo sa katar o početko istražisardem, **4** gajda aveja sigurno kaj si okova sikavipe savo primisardan pouzdano. **5** Ande vрjama kana vladilas o Judejsko caro o Irod, sas varesavo rašaj savo akhardolas Zaharije andar e Avijasko rašajesko redo. A e lešći romnji sas isto andar e Aronsko pleme. Lako alav sas Jelisaveta. **6** A liduj sas pravedne anglo Del, thaj trainas sa po zakono thaj pe okova so sas odredime anglo Gospod, bi manako. **7** A naslen čhavra, kaj e Jelisaveta naštik ačhelas khamni, a liduj več phurile. **8** Jek des kana o Zaharija služilas e Devlešće ando Hramo kaj po dužnost avilo o redo kana lešći grupa rašaja trubunas te služin, **9** prema e rašajjengo običaj odabirisardine les gajda kaj čhudine e kocka te del ando Svetište e Gospodesko te kadij. **10** Pale vрjama kana kadilaspe ando Hramo, sa o them sas avri thaj molinaspe. **11** A e Zaharijašće sikadilo o andeo e Gospodesko savo ačhelas pe desno rig e žrtvenikosko katar savo kadilaspe. **12** Kana dikhla les o Zaharije, zurale darajlo. **13** A o andeo phendas lešće: "Na dara, Zaharija! Kaj si ašundi čiri molitva: e romnji čiri e Jelisaveta bijanelu tuće čhave, thaj tu dele alav Jovan. **14** Zbog leste aveja bahtalo thaj radosno, thaj e buten raduila lesko bijandipe. **15** Kaj avela baro anglo Gospod. Či pijela mol niti pimo savo matarel. Pherdola e Sveti Duhosa još ando di pire dejako. **16** Vo boldela e but Izraelconen e Gospodešće lende Devlešće. **17** Džala anglo Gospod sago glasniko pherdo duho thaj sila, sago o proroko Iliju. Pomirila e dades lešće čhavencia a e nepokorne umurja boldela gajda te prihvatin o razumnost okolengo save si pravedne. Pripremila e theme pale e vрjama kana o Gospod avela." **18** A o Zaharija phendas e andelošće: "Sar me džanava kaj godova avela čaće? Kaj sem me purano thaj e romnji mungri dija ande pire purane brš." **19** A o andeo phendas lešće: "Me sem o andeo Gavrilo, sava ačhav anglo Del te služiv, thaj bičhaldo sem te čerav svato tuva thaj te javiv tuće akaja bahtali nevimata. **20** Zato kaj či pačajan akana zanemija thaj naštik čereja svato džiko des dok či avel e vрjama pale godova thaj mungre alava či pherdonpe." **21** A o them ažučarelas avri e Zaharija, thaj začudisajle so gaći zadržisajlo ando svetište e Hramosko. **22** A kana napokon inljisto, naštik čerelas svato, nego e znakonena probisardsa te phenel lende so sas ando Hramo, thaj von haćardine kaj sas les viđenje ando svetište e Hramosko. **23** Thaj kana završisajle e desa lešće službače ando Hramo o Zaharije đelotar čhere. **24** A posle godola desa lešći romnji e Jelisaveta ačili khamni, thaj pandž čhon či inklijelas avri andar piro čher thaj motholas: **25** "O Gospod milostivo dikhlas pe mande kaj fuljardas mandar o ladžavo anglo them." **26** Kana e Jelisaveta sas khamni šov čhon, o Del bičhaldas e andele Gavrilo ando cikno Galilejsko gav savo akhardolas Nazaret 27

ke Marija savi sas još čhej thaj sas mangli palo manuš, sava akhardolas Josif. Vo sas potomko e carosko Davidosko. **28** Kana o andeo dijas late andre phendas laće: "Raduitu, kaj o Del si pherdo milosti prema tute! O Gospod si tusa." **29** Pe godola alava e Marija uznemirisajli thaj počnisarda te gndil so značisarel godova pozdrav. **30** A o andeo phendas laće: "Na dara Marija! Kaj o Del iskažisardas tuće piri ljubav." **31** Ake ačheja khamni, thaj bijaneja čhave saves deja alav Isus. **32** Vo avela baro, thaj akhardola Čhavo e Majbaresko, thaj o Gospod Del delales autoritetu te vladil sago o caro David sava sas lesko prapapo. **33** Vo vladila e Jakovešće plemenova dži ko veko, thaj lešće carstvošće či avela krajo. (aiōn g165) **34** A e Marija phendas e andelošće: "Sar godova avela kana sem me još čhej?" **35** A o andeo phendas laće: "O Sveti Duh fuljela pe tute, thaj e Sila e Majbare Devlešći avela pe tute thaj zasenila tut. Zato vi okova savo bijandola avela sveto, thaj akhardola o Čhavo e Devlesko. **36** Ake vi čiri bibi e Jelisaveta, ačhili khamni ande piri purani vрjama, avela lat čhavo. Okoja isto manušnji pale savi phenenas kaj naštik avela čhavra več si šov čhon khamni! **37** Kaj e Devlešće khanči naj nemoguće!" **38** A e Marija phendas lešće: "Ake, sluškinja sem e Gospodešći. Neka avel mande pe čire alava." Thaj o andeo đelotar latar. **39** Varesave desa maj posle e Marija siđardas ande gorsko kraje o Judejako. **40** Kana aresli okote dija ande Zaharijasko čher, thaj pozdravisajli e Jelisavetava. **41** Kana e Jelisaveta ašunda e Marijako pozdrav, o čhavro huklo ando lako di, a e Jelisaveta pherdili e Sveti Duhosa. **42** Pale godova e bahtatar čhutas muj e bare glasosa: "Maj blagoslovime san tu Marijo katar sa e manušnja, thaj blagoslovime o čhavro ande čiro di. **43** Savi čast siman, te tu e dej mungre Gospodešći aves mande! **44** Kaj ake čim o pozdrav čiro avilo džike mungre kan, e bahtatar o čhavro huklas ande mungro di. **45** Blago tuće kaj pačajan kaj pherdola okova so phendas tuće o Gospod!" **46** E Marija askal phenda: "Barjarel e duša mungri e Gospode! **47** Thaj raduilpe o duho mungro e Devlešće mungre Spasitelješće. **48** Kaj milostivo dikhla pe mande pire ponizno sluškinja, katar akana sa e manuša akharena man blagoslovime. **49** Kaj o silno Del, savesko si alav sveto, čerdas mande baro lačhipe. **50** Kaj o Del si milostivo; e milost lešći si katar e čang dži ke čang okolende save daran lestar. **51** Pire močno vastesa čerel silne dela thaj odbacisardsa pestar okolen save si barikane ande pire ile. **52** Čhudas tele katar o prestolje e vladaren, a vazdas e poniznonen. **53** E bokhalen čaljarda e lačhipeja, a e barvalen mukla čuće vastenca. **54** Huklo ando pomoć pire slugende e Izraelconende thaj či bistardas te avel milostivo **55** sago kaj obećisardsa amare pra paponende, e Avraamešće thaj lešće potomkonende dži ko veko." (aiōn g165) **56** A e Marija ačhili ke Jelisaveta varekaj katar trin čhon, thaj askal boldapes čhere. **57** A e Jelisavetače avili e vрjama te bijanel thaj bijanda čhaves. **58** Kana ašundine laće komšije thaj lači familija kaj o Gospod sas gajda lačo thaj milostivo prema late, raduisajle zajedno lasa. **59** A kana e čhavres sas ohto des o them čidape po obred te obrezin e čhavre. Thaj line te denle alav Zaharija, sago kaj bučhol lesko dad. **60** Ali e Jelisaveta phendas: "Na! Lesko alava avela Jovano!" **61** A von phendine laće: "Pa khonik ande

čiri familija či bučhol gajda.” 62 Zato e znakonenco phučline e čhavrešće dades sar vo kamel te del alav e čhavres. 63 O Zaharija manglas e pločica pe savi šaj te ramol thaj ramosardas: “Jovano si lesko alav.” Thaj savora začudisajle. 64 Thaj odma o Del putardas lesko muj thaj osloboidisardas lešći čhib thaj o Zaharija počnisardas te čerel svato thaj te slavil e Devle. 65 A e Devlešći dar lija sa lende komšijen po gorsko krajo e Judejako, thaj čerelas pes svato pale akala događaja. 66 Thaj savora save ašundine pale akala događaja, gndinas thaj phučenas pes ande peste: “So avela katar akava čhavro? Čačes si o vas e Gospodesko pe leste.” 67 O Zaharije, o dad e čhavresko, pherdilo e Sveti Duhosa, thaj prorokuisardas alavencia: 68 “Blagoslovime o Gospod Del e Izraelosko kaj avilo thaj izbavisarda pire theme! 69 Vazzdas amenda silno spasitelje andar o potomstvo pire slugasko e Davidesko, 70 sago kaj dumut obećisardas po muj pire svete prorokonengo (aiōn g165) 71 kaj izbavila men katar amare dušmaja thaj andar e vas savorenđe save mrzanmen. 72 Sas milostivo amare pra dadende thaj održil piro sveto savezo, 73 e solah savi dija e Avraamešće amare pra dadešće. 74 Izbavisarda amen andar amare dušmajendje vas, te šaj služis leše bi darako, 75 ando svetost thaj ande pravda angle leste dokle god sam džude. 76 Aj tu, Jovane čhaveja mungreja, akhardoja proroko e Majbare Devlesko kaj džaja anglo Gospod te lačharedes lesko drom. 77 Sikaveja e Devlešće theme sar te pindžaren o spasenje kroz o jartipe lende bezehendar. 78 Zbog e bari milost amere Devlešći, osvanila amenda andar e visine e nevi detharin a 79 te anel svetlo okolende save train ando tunjariko thaj ande dar katar o smrto thaj te upravisares amare pungre po drom e miroso.” 80 A o čhavro Jovano barjolas thaj zuravolas ando duho. Kana barjilo, trailas ande pustinja sa dok či započnisardas e javno služba angle Izraelcurja.

2 Ande godoja vrjama kana bijandilo o Jovano, inkljisti e zapoved katar o rimsco caro Avgusto te sa o them save trailas ando Rimsko carstvo avel ramome ando popis stanovništva. 2 Akava sas o prvo popis kana o Kvirinije vladilas e Sirijava. 3 Savora teljardine te prijavinpse palo popis ande gava kaj sas bijande lende pra papurja. 4 Gajda vi o Josif teljardas andar o gav Nazaret andar e Galilejsko regija, ando Vitlejem e Judejsko regija kaj sas o David bijando, kaj o Josif sas potomko e carosko Davidesko 5 te prijavilpes palo popis zajedno pire verenicasa e Marijasa savi sas khamni. 6 Dok sas ando Vitlejem avili lači vrjama te bijanel. 7 Bijandas pire prvo čhaves, pačardale, thaj čhutale ande jasle kaj nas than ande gostijonica. 8 Ande godoja isto regija savi sas paše pašo Vitlejem sas e pastirja save inčarenas e račači straža pe pašnjakuria ke pire bakhre. 9 Andar jekhvar o andeo e Gospodesko ačhilo maškar lende, thaj obasaisardalen e slava e Gospodešći, a von zurale darajle. 10 A o andeo phendas lende: “Na daran! Kajake, anav tumendje e bahtali nevimata pe bari bah sa e themešće. 11 Kaj ades bijandilo tumende o Spasitelj, savi si o Gospod Hristo ando gav kaj bijandilo o caro David! 12 Ake o znako pe save pindžarena les: araćena e čhavre pačarde sar pašljol ande jasle.” 13 Ande data e andelošće pridružisajli e bari vojska andelurja thaj slavinias e Devle alavencia: 14 “Slava e Devlešće ande nebeske

visine, thaj pe phuv miro e themešće save si pe lešći volja!” 15 Čim e andelurja boldinepe ando nebo, e pastirja phenenas jek avrešće: “Hajde džas dži ko Vitlejem, te dihkas so godova okote dogodisajlo, so phendas amende o Gospod.” 16 Sigo aviline ando than o Vitlejem thaj arakhline e Marija, thaj e Josife thaj e čhavres save pašljol ande jasle. 17 A kana dihkhline e čhavres, e pastirja phendine sa so o andeo phendas lende palo čhavro. 18 A savora save ašunenas e pastiren divisajle okolešće so phenenas. 19 A e Marija pamtilas sa so phendine lače e andelurja thaj gndilas pale godova. 20 Pale godova e pastirja boldinepe palpale, hvalinas thaj slavinias e Devle pale sa so dogodisajlo sago kaj vi phendas lende o andeo. 21 A kana avilo o htoto des sar o čhavro bijandilo, trubuine te obrezin e čhavres, thaj dine les alav Isus, sago kaj phendas o andeo dok još e Marija či ačhili khamni. 22 Kana navršisajle e desa katar lengo šilaipe prema e Mojsijesko zakon inđardine e čhavres ando Jerusalim te sikaven les e Gospodešće 23 (sago kaj si ramome ando zakono e Gospodesko: “Svako prvo bijando, a muško čhavo neka posvetilpe e Gospodešće”) 24 thaj den e žrtva (sago kaj phenel e Gospodesko zakon: “duj grlice ili duj terne goluburja”). 25 Ande godoja vrjama trailas ando Jerusalim varesavo manuš alavesa Simeon. Vo sas zurale pravedno thaj pobožno manuš. O Sveti Duh sas pe leste thaj ažućarelas te avel o Mesija te izbavil o Izrael. 26 A o Sveti Duh već objavisdardas leše kaj či merela dok či dičhel e Gospodešće Mesija. 27 Potaknime katar o Sveti Duhu avilo ando Hramo baš kana o dad thaj e dej anenias e čhavre e Isuse te izvršin okova so rodelas e Mojsijesko zakon. 28 O Simeon lija e čhavres ande pire vas thaj hvalisarda e Devle alavencia: 29 “Akana, Gospode, šaj me čiro sluga te merav ando miro sago kaj phendan. 30 Kaj e jakha mungre dihkhline o spasenje čiro, 31 save pripremisardan angle sa o them, 32 o svetlo te prosvetil aver themen thaj e slava čire themešći e Izraelošće.” 33 E Isusesko dad thaj lešći dej divisajle okolešće so o Simeon phenelas pale leste. 34 O Simeon askal blagoslovisardalen, thaj phendas e Isusešće dejače e Marijače: “O Del odredisardas pale akava čhavro te e but e manušende ando Izrael avel palo propast thaj butende palo vaskrsenje. Vo si odredime te avel e Devlesko znako, ali o but o them odbacila les. 35 Akava avela sar te sikadon e gndimata save si garade ande but e ile. A vi tuče korkorače o mačo hvarela čiro ilo.” 36 A okote sas vi e Devlešći proročica savi akhardolas Ana, e Fanuilovešći chej, voj sas andar e Asiresko pleme thaj sas zurale purani. Trailas pire romesa samo efta brš, 37 a pale godova trailas korkoro sar udovica dži ke ohtovardeš thaj štar brš. Voj sas stalno ando Hramo, služilas e Devlešće deseja thaj e račava, postilas thaj molilas pes. 38 Thaj samo so o Simeon završisardas vi voj avili, thaj hvalilas e Devles thaj phenelas palo Isus savorenđe save ažućarenas te o Del otkupisarel o Jerusalim. 39 Kana e Isusešći dej thaj lesko dad dine gata so sas po zakono e Gospodesko, boldinepe ande Galileja ando piro gav Nazaret. 40 A o čhavro barjolas thaj zuravolas, thaj pherdolas mudrosti, thaj e milost e Devlešći sas pe leste. 41 E Isusesko dad thaj lešći dej svako brš džanas ando Jerusalim ande desa kana sas o prazniko Pasha. 42 A kana sas e Isuse dešduduj brš, von aviline Lesa

ando Jerusalim te slavin o prazniko. **43** Kana sas gata godola
đesa, thaj kana boldenas pes čhere, o čhavro Isus ačhilo ando
Jerusalim, a o Josif thaj lešći dej e Marija či džangline kaj si. **44**
Nego gndisardine kaj si e društvoa anglat. Kana nakhlo već
jek des phiripe počnisdarne te rodenie maškar e familija thaj
maškar okola kas džanenas. **45** Sar či arakhlinele boldinepe
ando Jerusalim te roden les. **46** Thaj o trito des arakhlinele
ando Hramo sar bešel maškar e sikavne, thaj čholas kan lende,
thaj phučlas len. **47** A savora save ašunenas les divisajle lešće
godaće thaj lešće odgovorenje. **48** Kana dikhlenele začudisajle,
a lešći dej phendas lešće: "Čhaje! Sostar čerdan amende
gadava? Ake me thaj čiro dad e darasa rodam tut." **49** A o Isus
phendas lende: "Sostar rodineman zar či džangline kaj me trubul
te avav ando čher mungre Dadesko?" **50** Ali von či haćardine so
o Isus kamlas te phenel lende. **51** Askal boldapes lenca ando
Nazaret thaj čholas kan lende. A e dej lešći lelas sama pe sa
akala događajura ande piro ilo. **52** A o Isus napreduilas ando
mudrost thaj barjolas ande milost anglo Del thaj anglo them.

3 Sas dešupandžto brš sar vladilas o caro Tiberija e rimske
carstvosa, o Pontije Pilato vladilas e Judejava, o Irod vladilas
e Galilejava, a lesko phral o Filip vladilas ande Itureja thaj ande
Trahonitada, o Lisanije vladilas ande Avilina, **2** o Ana thaj o
Kajafa sas e šorvale rašaja, a o Del askal objavisardas piro alav
e Jovanoče e Zaharijače čhavešće ande pustinja. **3** Thaj o
Jovano askal nakhlas e sasti okolina oko e Reka e Jordanošći
thaj propovedilas e themešće kaj e manuša trubun te obratines
e Devlešće te jartol lende bezeha thaj te bolen pes. **4** Sago kaj
ramosardas o proroko Isaija, o Jovano sas: "O glaso savo čholas
muj ande pustinja: 'Lačharen o drom palo Gospod, Poravnisaren
e staze pale leste!' **5** Neka svako dolina pherdol a svako gora
neka slegniples! Sa e bande droma neka ispravin pes thaj e
grbave droma postanina ravne. **6** Thaj svako manuš dičhela o
spasenje savo avel katar o Del." **7** O Jovano phenelas okolende
save avenas te bolelen: "Tumen e sapengo leglo! Ko phendas
tumende kaj šaj te našen angle bari holji e Devlešći savi avel?" **8**
Sikaven tumare trajosa thaj tumare delenca kaj odvoisajle katar
o bezah thaj kaj obratisajle e Devlešće. Na hohaven tumen
kaj si tumende dosta te phenen: 'Amen sam e Avraamešće
potomkura,' kaj phenav tumende kaj o Del šaj vi katar akava
bara te vazdel čhavra e Avraamešće." **9** Kaj o tover e Devlešće
sudosko već si čhutino po koreno e kaštesko. Svako kaš savo či
bijanel lačhe plodurja čhinelapses thaj čhudela pes ando bov. **10**
Askal o them phučlales: "So askal te čeras?" **11** A o Jovano
phendas lende: "Kas si duj gada neka del jek okole kas naj. Thaj
kas si habe neka del okoles kas naj." **12** Aviline vi e carinikurja te
o Jovane bolelen, thaj phendine lešće: "Sikamneja, so amen te
čeras?" **13** A o Jovane phendas lende: "Na roden majbut porezo
nego so odredil tumende e vlast." **14** E vojnikurja isto phučline:
"A amen so te čeras?" A vo phendas lende: "Khonikastar na
len e love pe sila, na optužisaren khonikas hohamne thaj aven
zadovoljno tumare počinava." **15** Ande godoja vrijama o them
ažućarelas e Mesija thaj savora ande pire ile phučenjas pes
te naj možda o Jovano Mesija. **16** Zato o Jovano phendas
savorende: "Me bolava tumen e pajesa, ali avel vareko pale
mande ko si majzuralo mandar, kašće me najsem dostojno ni e

haravija pe sandale te putrav. Vo boleta tumen e Svetu Duhosa
thaj e jagasa. **17** Šilavela piro gumno thaj odvoila o điv katar e
pleva; o điv čidela ande piro skladište, a e pleva dela jag e bare
jagasa savi phabola večno." **18** Thaj but kasave opomene o
Jovano phendas e themešće thaj navestilas lende e bahtali
nevimata. **19** A o Irod o vladari kas o Jovano ukorisarda zato kaj
o Irod lijas e Irodijada, e romnja pire phralešće, thaj pale sa
aver bilačhimata save čerda o Irod, **20** pale sa godova još vi e
Jovane čhuda ande tamnica. **21** Kana o Jovano bolelas sa e
themes, bolaspe vi o Isus. Dok o Isus molisajlo, putajlo o nebo,
22 thaj fuljisto pe leste o Duho Svetu ande telesno obliko sago
golubo, thaj andar o nebo ašundilo o glaso savo phendas: "Tu
san mungro voljeno Čhavo. Tu san mungrı bah!" **23** Kana o Isus
započnisdaras e javno služba katar o Del sas les varekaj katar
trjanda brš. Inčarelasp kaj si o Isus čhavo e Josifesko. O Josif
sas e Ilijesko čhavo, **24** o Ilijasas e Matatesko čhavo, a o Matat
e Levijesko čhavo, o Levije sas e Melhijesko čhavo, o Melhi sas
e Janajesko čhavo, o Janaj e Josifesko čhavo, **25** o Josif sas e
Matatesko čhavo, o Matatjija sas e Amosesko čhavo, o Amos
sas e Naumasko čhavo, o Naum sas e Esljesko čhavo, o Eslija
sas e Nangejesko čhavo, **26** o Nangej sas e Maatesko čhavo, o
Maat sas e Matatjiesko čhavo, o Matatjija sas e Semeinasko
čhavo, o Semein sas e Josihesko čhavo, o Josih sas e Jodasko
čhavo, **27** o Joda sas e Joanañesko čhavo, o Joanañ sas e
Risasko čhavo, o Risa sas e Zorovavelesko čhavo, o Zorovavel
sas e Salatiilesko čhavo, o Salatiil sas e Nirijasko čhavo, **28** o
Niri sas e Melhijasko čhavo, o Melhi sas e Adijasko čhavo, o Adi
sas e Kosamesko čhavo, o Kosam sas e Elmadasmesko čhavo,
o Elmadam sas e Iresko čhavo, **29** o Ir sas e Isusesko čhavo, o
Isus sas e Eliezeresko čhavo, o Eliezer sas e Jorimesko čhavo,
Jorim sas e Matatesko čhavo, o Matat sas e Levijesko čhavo,
30 o Levije sas e Simeonesko čhavo, o Simeon sas e Judasko
čhavo, o Juda sas e Josifesko čhavo, o Josif sas e Jonamesko
čhavo, o Jonam sas e Eliakimesko čhavo, **31** o Eliakim sas e
Melejasko čhavo, o Meleja sas e Menasko čhavo, o Mena sas e
Matatesko čhavo, o Matata sas e Natanesko čhavo, o Natan sas
e Davidesko čhavo, **32** o David sas e Jesejesko čhavo, o Jesej
sas e Jovidesko čhavo, o Jovid sas e Voozesko čhavo, o Vooz
sas e Salmonesko čhavo, o Salmon sas e Naasonesko čhavo,
33 o Naason sas e Aminadavesko čhavo, o Aminadav sas e
Admimesko čhavo, o Admin sas e Arnijesko čhavo, o Arni sas e
Esmesko čhavo, o Esrom sas e Faresesko čhavo, o Fares e
Judasko čhavo, **34** o Juda sas e Jakovesko čhavo, o Jakov sas
e Isakosko čhavo, o Isak sas e Avraamesko čhavo, o Avraam
sas e Tarasko čhavo, o Tara sas e Nahoresko čhavo, **35** o Nahor
sas e Seruhesko čhavo, o Seruh sas e Ragavasko čhavo, o
Ragav sas e Falekesko čhavo, o Falek sas e Everesko čhavo,
o Ever sas e Salasko čhavo, **36** o Sala sas e Kainamesko čhavo,
o Kainam sas e Arfaksadesko čhavo, o Arfaksad sas e Simesko
čhavo, o Sim sas e Nojesko čhavo, o Noje sas e Lamehesko
čhavo, **37** o Lameh sas e Matusalasko čhavo, o Matasala sas e
Enohesko čhavo, o Enoh sas e Jaretesko čhavo, o Jaret sas e
Malaleilesko čhavo, o Malaleil sas e Kainamesko čhavo, **38** o
Kainam sas e Enosesko čhavo, o Enos sas e Sitesko čhavo, o
Sit sas e Adamesko čhavo, o Adam sas e Devlesko čhavo.

4 O Isus, pferdo e Svetu Duhosa, boldape katar e reka Jordan, thaj inđardale o Sveto Daho e pustinjava, 2 thaj štarvardeš des probilasle o beng, thaj khanči či hala pale godola đesa a kana pherdile godola đesa vo bokhajlo. 3 A o beng phendas lešće: "Ako san Čhavo e Devlesko, phen akale barešće te postanisarel mangro." 4 A o Isus phendas lešće: "Ando Svetu lil ačhel ramome: 'Či trail o manuš samo katar o mangro.'" 5 Inđardale o beng pe vuči gora thaj sikadas lešće sa e carstvurja akale themešće ando treno e jakhako. 6 Thaj phendas lešće o beng: "Tuće dava sa akaja vlast thaj e slava lendifi, kaj si mande predaime, thaj me šaj te davala kašće me kamav. 7 Ako peres pe koča angle mande thaj slavismam, avela sa čiro." 8 A o Isus phendas lešće: "Ando Svetu lil ačhel ramome: 'De koča thaj slavisar samo e Gospode círe Devles, thaj jedino lešće služisar.'" 9 Thaj o beng inđardale ando Jerusalim, thaj čhutale po vrho e Hramosko, thaj phendas lešće: "Ako san Čhavo e Devlesko, hutí katar tele, 10 kaj ando Svetu lil ačhel ramome: 'Pale tute kaj pire andelende zapovedila te len sama pe tute.' 11 thaj: 'pe vas inđarena tut te či pećes varekaj će pungresa ando bar.'" 12 A o Isus phendas lešće: "Ramome si: 'Na probisar e Gospode e círe Devle.'" 13 Thaj kana o beng završisarda te probilasle, đelotar lestar pale varesošći vrjama. 14 O Isus boldape ande e galilejako krajo pherdo e Svetu Duhošće silava thaj o glaso pale leste buljardape pe sasto godova krajo. 15 Sikavelas pe lende sinagoge, thaj savora šukar mothonas pale leste. 16 Thaj avilo ando gav savo akhardolas Nazaret kaj barjilo, thaj pe piro običajo ando savato dija ande sinagoga, thaj uštilo te čitol. 17 Dinele e knjiga katar o proroko Isajia, putardas e knjiga thaj arakhla o than kaj si ramome: 18 "O Daho e Gospodesko si pe mande zato makhlas mungro šoro e uljeja thaj bičhaldama, te anav e bahtali nevimata e čorende, bičhaldama te propovedisarav e phanglende kaj avena mukle, thaj e korenđe kaj dičhena, e zarobimende kaj avena oslobođime 19 thaj te proglasisarav o brš milosti e Gospodesko". 20 Phandada e knjiga, dijala ko sluga thaj bešlo te sikavel, a savora save sas ande sinagoga dichenas pe leste. 21 Thaj počnisarda te phenel lende: "Ađes akava Lil save ašundine tumare kanenca pherdiло." 22 Savora phenenas sa maj šukar pale leste, thaj divinaspe e šukar alavende kaj inkljenas andar lesko muj, thaj phenenas: "Naj li a kava o čhavo e Josifesko?" 23 Askal phendas lende: "Tumen mande bi sumnjako mothona akaja poslovica: 'Doktorina! Sastar korkoro tut!' Čer vi akate ande čiro gav kaj barjilan so ašundam kaj čerdan ando Kafarnaum." 24 Askal ačhilo majdr te mothol: "Čačes phenav tumende: 'Nijek proroko či lačhe avilo ande piro gav kaj bajrilo.' 25 A čačes phenav tumende: E but udovice sas ando Izrael ande vrjama kana sas o Ilijia proroko, askal o nebo phandidilo pe trin brš thaj šov čhon thaj sas bari bok pe sasti phuv e Izraelošći. 26 Ali niječaće lendar nas bičhalo o Ilijia osim varesošće udovicaće ando gav Sarepta, savo sas ande Sidonsko krajo. 27 Thaj but gubavcurja sas ando Izrael pale vrjama kano sas o Jelisej proroko ali ni jek lendar či castilo nego samo o Nemanu Sirjco." 28 Thaj savora ande sinagoga zurale holjajle kana ašundine akava. 29 Uštile thaj tradinele avri andar o gav, thaj inđardinele po vrho e gorako kaj sas sazidome lengo gav te čhudeles opral. 30 Ali vo nakhlo

maškar lende thaj đelotar. 31 Thaj avilo ando galilejsko gav savo akhardolas Kafarnaum, thaj sikavelas len savatone. 32 A von čudinaspe lešće naukaće kaj lesko svato sas pferdo sile. 33 Ande sinagoga sas varesosko manuš ande savo sas bilačo duho e bendesko, vo čhutas muj zurale glasosa: 34 "So kames amendar, Isuse andar o gav Nazaret? Avilan te uništiš amen? Džanav tut, ko san. Tu san o Sveco e Devlesko." 35 A o Isus zapovedisardsa lešće: "Phandav čiro muj thaj inklji andar leste!" O bilačo duho haradales angle savorende, inkljisto andar leste, thaj ni cara či naudisardsa lešće. 36 Savora sas začudime thaj phenenas jek avrešće: "Sosko si godova svato, te e vlastosa thaj e silava zapovedisarel e bilače duhonende, thaj von inkljeni avri?" 37 Thaj o glaso pale leste buljilo pe sa e okolne thana. 38 Kana inkljisto andar e sinagoga, dija ande Simonesko čher. E Simonešće sokra astardas e bari groznica, pa zamolisardine les te sastarel lat. 39 Vo bandilo paše late thaj zapovedisardsa e groznicaće te mućela thaj e groznica nestanisardsa. Voj odma uštili thaj ačhili te služilen. 40 Kana nakhlas o savatosko des, sa e nasvalen katar razne nasvalimata, anenas len ko Isus, a vo pe savorende čholas pire vas, thaj von sastonas. 41 A vi e bilače duhurja inkljenas andar e but e manuša thaj čhonas muj thaj phenenas: "Tu san Čhavo e Devlesko!" A vo pretilas lende thaj zabranisardsa lende te na čeren svato, kaj von džanenas kaj si vo o Hristo. 42 A kana avilo o des, inkljisto thaj đelotar po pusto than. A o them rodelas les, avile leste thaj kamline te ačhavlen les te na džaltar lendar. 43 A vo phendas lende: "Vi e manušende andar e aver gava trubul te anav e bahtali nevimata pale Devlesko carstvo, kaj zato o Del bičhaldaman." 44 Thaj nastavisarda te propovedil pe sinagoge e judejske.

5 Jekhvar kana o Isus ačhelas pe obala ko galilejako jezero, o them spidelaspe pe leste te ašunen o alav e Devlesko. 2 O Isus lija sama e duj čamcurija kaj ačhenas pe obala, andar save inkljistine e ribarja thaj halavenas pire mreže. 3 Thaj dija ande jek katar o čamco savo sas e Simonesko, thaj zamolisardsa les te spiden les cara majdr katar e obala. Bešlo andre thaj počnisardsa te sikavel e theme andar o čamco. 4 A kana ačhilo te čerel svato e themešće, phendas e Simonešće: "Otplovisar okote kaj si handuk o paj, thaj čhude e mreže círe thaj astar e mačhen." 5 A o Simon phendas lešće: "Sikavneja! Sasti rjat trudisajlam, thaj khanči či astardam, ali ako tu gajda phenes, čhudava e mreže." 6 Kana čerdine godova, astardine but mačhe, gaći kaj pharjonas e mreže lende. 7 Dine znako pire drugarende ando aver čamco te aven te pomožin len. Kana von aviline, pherdine e liduj čamcurija gajda kaj gata potonisardine. 8 A kana dikhlas o Simon Petar, pelo pe pire koča angle Isusešće pungre thaj phendas: "Džatar mandar, Gospode! Me sem bezehalo manuš." 9 Thaj sas ando čudo o Petar thaj savora save sas lesa zbog e bute e mačhe kaj astardine. 10 A gajda vi o Jakov thaj o Jovano sas ando čudo. Von sas e čhave e Zevedeješće thaj e drugarja e Simonešće. A o Isus phendas e Simonešće: "Na dara. Katar akana e manušen lovisareja." 11 Thaj crdine e čamcurija pe phuv, mukline sa, thaj teljardine pale leste. 12 Kana sas o Isus ande jek gav, dijas pe jek manuš savo sas sa ande guba. Dikhla e Isuse thaj pelo angle leste e mujesa pe phuv, thaj zamolisardale:

"Gospode! Te kames šaj te sastaresman katar e guba." 13 Vo čhuta po vas pe leste, thaj phendas: "Kamav, av sastol!" Thaj e guba odma peli lestar. 14 Thaj o Isus zapovedisardas lešće na phen khonikašće, nego dža thaj sikav tu e rašaješće, thaj prinesesar čiri žrtva palo čiro sastipe, sar zapovedisardas o Mojsije. Godova avela sago dokazo e manušende. 15 O glaso pale leste još majbut buljolas, thaj o but o them čidelaspe te ašunen les thaj te sastarel len katar lende nasvalimata. 16 A vo delotar ande pustinja te molilpe e Devlešće. 17 Jek des dok o Isus sikavelas, bešenjas lesa e fariseja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar save aviline andar sa e gava galilejske thaj e judejske thaj andar o Jerusalim, a e sila e Gospodešći sas lesa te sastarel e nasvalen. 18 Askal aviline varesošće manuša save indarenas pe nosilje e manušes savo sas lino. Kamlime te anenle andre thaj te čhonle anglo Isus. 19 Kana zborg o but o them naštik dine lesa andre, linepe po krovo e čheresko thaj kroz o krovo muklinele tele zajedno e nosiljasa maškare anglo Isus. 20 A vo kana dikhla o pačipe lengo, phendas lešće: "Manušeja, jartime si tuče čire bezeha." 21 E fariseja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar počnisardine te gndisaren thaj ande peste te phenen: "Ko si akava kaj hulil po Del? Ko šaj te jartosarel e bezeha osim o Del?" 22 A o Isus džangla lende gndimata, thaj phendas lende: "Sostar gajda gndin ande tumare ile?" 23 So si maj loče te phenelpe: 'Jartime si tuče će bezeha' ili te phenelpe: 'Ušti thaj phir?' 24 Nego te džanen kaj e Čhave e Manušescé si vlast pe phuv te jartosarel e bezeha..." Aska phendas e linešće: "Tuče phenav: 'Ušti, le čire nosilje thaj džatar tuče čhere!'" 25 Vo odma uštilo angle lende, thaj lija pe soste pašljolas, thaj delotar pire čherešće thaj hvallilas e Devle. 26 Savora sas ando čudo, slavinas e Devle, thaj perde dar phenen: "Čudurja ades dikhlam!" 27 Pale godova o Isus inklijisto, thaj dikhla e cariniko savo bučholas Levije kaj bešel pe carina, thaj phendas lešće: "Av pale mande." 28 O Levije mukla sa, uštilo thaj teljarda pale leste. 29 Pale godova o Levije čerdas lešće ande piro čher bari gozba. Leja pale sinija bešenjas but carinikurja thaj vi aver manuša. 30 Askal e fariseja thaj lende sikavne e Mojsiješće zakonestar počnisardine te mrmljan pe leste thaj phendine lešće učenikonende: "Sostar han thaj pijen e carinikonanca thaj e bezehalenca?" 31 A o Isus phendas lende akaja izreka: "Či trubun e saste manuša e doktore nego e nasvale". 32 Gajda vi me či avilem te akharav e pravednikonen, nego e bezehalen te boldem pes katar lende bezeha ko Del." 33 Von askal phendine lešće: "Sostar e Jovanošće učenikurja često postin thaj molinpe, isto gajda vi e farisejende učenikurja, a čire či postin nego han thaj pijen?" 34 A o Isus phendas lende: "Dali šaj traden e svaturlja te postin kana si o džamutro lenca?" 35 Nego avela o des kana lena lendar e džamutre, thaj askal postina ande godola desa." 36 O Isus phendas lende još jek paramiči ande slike: "Khonik či čhinel e kotor katar o nevo gad te suveles pe purano gad. Ako godova čerel, o nevo gad čhindola, a e purane gadešće či ačhela o kotor katar o nevo gad." 37 Khonik či čhol e nevi mol ande purani morčači trasta, kaj e nevi mol pharavela e trasta, thaj e mol čhordola, a e morčači trasta propadnila. 38 Nego e nevi mol ande nevi morčači trasta

trubul te čholpe. 39 Thaj khonik ko pijel e purani mol, čikamel e nevi, kaj phenel e purani mol si majlačhi."

6 Jek savato, kana o Isus načhelas maškar e njive, lešće učenikurija trgonas o div e vastenca thaj hanas. 2 A varesave katar e fariseja phendine lende: "Sostar čeren okova so naj muklino te čerelpe ande e Mojsijesko zakono savatone?" 3 A o Isus phendas lende: "Zar či čitosardine ando Svetu Lil okova so čerda o David kana bokhajlo, vo thaj okola kaj sas lesa?" 4 Kana dija ando čher e Devlesko, thaj lijas e mangre save sas posvetime, hala thaj dija vi okolende save džanas pale leste. A khonik prema e Mojsijesko zakono či tromałas te hal e mangredar osim e rašaja." 5 Thaj phendas lende: "Isto gajda, o Čhavo e Manušesco majbaro si vi katar o savato." 6 A jek aver savato o Isus dija ande sinagoga thaj sikavelas, a okote sas o manuš savesko desno vas sas šuko. 7 E fariseja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar inčarenas pe jakha pe leste te dičhen dali sastarella ando savato te došaren les. 8 A vo džanglas e gndimata lende, thaj phendas e manušescé e šuće vastesa: "Ušti thaj ač maškaral." A vo uštilo thaj ačhilo maškaral. 9 A o Isus phendas lende: Te phučav tumen: "So si muklino savatosa te čerelpe, lačhipe ili bilačhipe? Te spasilpes o trajo ili te hasarelpe?" A von samo ačhenas. 10 A o Isus dikhlas pe lende savorenje thaj phendas e manušescé e šuće vastesa: "Inzar čo vas." A vo čerda gajda thaj o vas lesko sastilo thaj sasto sago vi aver. 11 Akala e fariseja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar holjalje thaj čerdine svato maškar pende so te čeren e Isuseja. 12 Ande godoja vrjama o Isus đelo pe gora te molilpe. Okote ačhilo sasti rjat thaj molilas pe e Devlešće. 13 Thaj kana avilo o des, akhardas pire e učenikonen, thaj losarda maškarlende e dešudujen, thaj akhardalen apostolurja a lende alava sas: 14 O Simon (saves o Isus dija alav Petar), thaj o Andrija (e Petresko phral), o Jakov thaj o Jovan, o Filip thaj o Vartolomej, 15 o Matej thaj o Toma, o Jakov (savo sas čhavo e Alfejevesko) thaj o Simon (savo sas pobunjjeniko), 16 o Juda (čhavo e Jakovesko), thaj o Juda (andar o gav Iskariot, sivo izdaisardale). 17 Pale godova o Isus fuljisto lenca tele thaj ačhile po ravno than. Okote sas baro brojo lešće učenikurija thaj o silno them andar o krajo e judejako, andar o Jerusalimo, andar o Tiro thaj andar o Sidon e gava po more. 18 Von aviline te ašunenles thaj te sastarelen katar lende nasvalimata, a avenas vi okola saven mučinas e bilačhe duhurja, thaj o Isus oslobođilas len. 19 Thaj sa o them rodelas te čhon pe vas pe leste, kaj andar leste inklijelas e sila thaj von sa sastonas. 20 Vo dikhla pe pire učenikurija thaj phendas: "Blago tumende save sen čore, kaj si tumaro o carstvo e Devlesko. 21 Blago tumende save sen akana bokhale, kaj čaljona. Blago tumende save akana roven, kaj asana. 22 Blago tumende kana e manuša mrzana tumen, kana odbacina tumen, kana ladžarena tumen, thaj kana phenena pale tumende kaj sen bilačhe, zborg godova kaj sledin e Čhaves e Manušescé! 23 Aven bahtale ande godola desa thaj čhelen, kaj dik, bari si tumari počin ando nebo. Kaj sa godova bilačhipe isto gajda amaro them čerelas amare prorokonende ande lende vrjama. 24 Ali teško tumende save sen akana barvale, kaj već primisardine e uteha tumari. 25 Teško tumende kaj sen akana čaljarde, kaj

bokhavona. Teško tumende kaj asan akana, kaj rovena thaj tuguina. 26 Teško tumende kana savora lačhe mothona pale tumende, kaj isto gajda amaro them čerelas amare hohamne prorokonende ande lende vрjama. 27 "Ali tumende save ašunen phenav: Volin tumare dušmajen! Čeran lačhipe okolende save mrzan tumen! 28 Blagoslovin okolen kaj dentumen romaja! Molintumen e Devlešće pale okola save vređon tumen. 29 Ako vareko pećel tut pe jek rig e muješći, bolde lešće vi aver rig. Ako vareko lijas čiro ogtači, deles vi čiro gad. 30 Ko mandel tutar, deles. A okolestar kaj otmil čiro na rode palpale. 31 Thaj askal, sar kaman te čeren e manuša tumende, gajda čeren vi tumen lende. 32 Thaj ako volin samo okolen kaj tumen volin, sošći avela tumari počin? Kaj vi e bezechale volin samo okolen save len volin. 33 Thaj ako čeren lačhipe samo okolende kaj tumende čeren lačhe, sošći avela tumari počin? Kaj vi e bezechale čeren gajda. 34 Thaj te den udžile samo okolen katar save ažućaren te bolden tumende, sošći avela tumari počin? Kaj vi e bezechale den e bezechalen udžile te šaj palem dobin palpale. 35 Volin tumare dušmajen, čeren lende lačhipe, den len udžile thaj na ažućaren khanči te bolden tumende. Ako čeren gajda, avela bari tumari počin, thaj avena čhave e Majbarešće, kaj si vo lačho čak vi okolende kaj si nezahvalne thaj vi e bilačenđe. 36 Aven dakle bare ileja sago kaj si vi tumaro nebesko Dad bare ileja." 37 Na sudsaren, thaj či sudilape tumende. Na osudisaren thaj či avena osudime. Jartosaren thaj jartolape tumende. 38 Den, thaj dela pe tumende. Čhordola pe tumende ande angalja lačhi mera, nabime, čhinosardi thaj preobilno kaj sošće merava merisaren kasavijava vi tumende merilape. 39 Thaj phendas lende akaja paramiči ande slike: "Dali šaj o koro e kore te vodil? Či li perena liduj ande hv? 40 Naj o učeniko majbaro katar piro sikavno. Svako savo si sikado dži ko krajo, avela sago vi o sikavno lesko. 41 Sostar dičhes e kaštešći prušuk ande jak čire phrašešć, kana či haćares o baro kaš ande čiri jak? 42 Sar šaj phenes čire phrašešć: "Phrala, ažučar te inkalav e kaštešći prušuk savo si ande čiri jak", kana ni korkoro či haćares o baro kaš ande čiri jak? Licemernonal Maj sigo inkal o baro kaš andar čiri jak, thaj majlačhe dičheja e kaštešći prušuk te inkales andar čire phrašešć jak." 43 Lačho kaš či bijanel bilačhe plodurja, thaj bilačho kaš či bijanel lačhe plodurja. 44 Kaj svako kaš pe piro plodo pindžarelpe. E smokva thaj e drak či kušenpe katar e kangre. 45 Lačho manuš, andar e lačhi riznica pire ilešći inkalel lačhipe, a o bilačho manuš andar o sefo bilačhe ilešći inkalel o bilačhipe, kaj andar o muj inklijel sova si pherdo o ilo. 46 "Sostar akharen man: 'Gospode! Gospodel!' A naj sen pačivale okolešće so phenav tumende? 47 Sikavava tumende pe kaste anel svako savo avel mande, ašunel mungre alava thaj si pačavilo mungre alavende: 48 Slično si sago o manuš savo gajda čerel o čher: hanadas handuk thaj postavisarda o temelji pe stena. Kana avili e poplava, o paj navalisarda po čher, ali naštik haradales kaj sas lačhe sagradime. 49 A kova savo ašundas mungre alava a naj pačavilo mungre alavende, vo si sago o manuš savo vazdas piro čher pe phuv bi temeljesko, pe savo navalisarda o paj, odma harada o čher, thaj katar godova čher nastanisarda bari ruševina."

7 Kana o Isus dija gata sa godola alava anglo them, dija ando o gav Kafarnaum. 2 Varesavo rimsko kapetano sasle robo savo sas nasvalo po smrto, a vo sas lešće but drag. 3 A kana o kapetano ašundas palo Isus, bičhaldas lešće e židovske starešinen, thaj molisardale te avel te sastarel lešće robo. 4 A von aviline ko Isus thaj počnisardine ilestar te molin les alavencia: "Zaslužisarda te čeres lešće godova 5 kaj volil amare them, thaj vo vazdas amende e sinagoga." 6 A o Isus teljarda lenca. Thaj kana sas već paše ko čher, bičhaldas o kapetano pire drugaren leste te phenen lešće: "Gospode! Na truditu, kaj najsem dostojo te des tale mungro krovo. 7 Zato vi či inčaraman dostojo te avav angla tute, nego samo phen alav thaj sastola o sluga mungro. 8 Vi me sem manuš tele vlast thaj siman tale mande vojnirija. Thaj kana phenav ječešće: 'Dža!', vo džaltar. Thaj kana phenav averešće 'Av!', vo avel. Thaj kana phenav mungre robošće: 'Čer godova!', vo čerel." 9 A kana godova ašundas o Isus, začudisajlo e kapetanošće thaj boldapse ko them savo džalas pale leste thaj phendas: "Phenav tumende: Ke nijek Izraelco či arakhlem gaći pačipe sago ke akava kapetano!" 10 A kana okola kaj sas bičhalde katar o kapetano boldinepe čhere, arakhline e robo kaj si sasto. 11 Pale godova o Isus teljarda ando gav savo akhardolas Nain. Džanas pale leste e učenikurija thaj o but o them. 12 Kana avilo paše ke gavesko vudar, dik, upravo inkalenas e mule te prahon les, e čhave jedinco pe dejache, savi sas udovica. Lava sas o but o them andar o gav. 13 Kana dikhlaia o Gospod, sažalisaio pe late thaj phendas lače: "Na rov!" 14 Pale godova avilo ko mohto, čhuta pire vas pe leste, thaj o kola kaj inđarenas o mohto ačhiline. A vo phendas: "Čhaveja, tuče phenav: Uštil!" 15 O mulo vazdape, bešlo thaj počnisarda te čerel svato. A o Isus dijales lešće dejache. 16 A savora zadirvisajle thaj počnisardine te hvalin e Devle alavencia: "Baro proroko avilo maškar amende!", thaj: "O Del avilo ando pomoć pire themešće!" 17 Thaj godova glaso pale leste bujilo pe saste Judejske krajurja thaj pe sasti okolina. 18 E Jovanošće učenikurija javisardine Jovanošće sa so o Isus čerdas. A vo akhardsa pe dujen učenikonen 19 thaj bičhaldalen ko Gospod te phučenle: "Da li san tu okova saves obećisardas o Del kaj trubul te avel, ili te ažučaras avres?" 20 Kana akala duj manuša aresline leste, phendine: "O Jovano savo bolel bičhaldas amen tute te phučas tut: 'Da li san tu okova saves obećisardas o Del kaj trubul te avel, ili te ažučaras avres?'" 21 O Isus baš ande godova časo sastarelas e buten katar lende muke, razne nasvalimata thaj katar e bilačhe duhurja, thaj e bute korenđe boldas o vido. 22 A o Isus phendas lende: "Džan thaj phenen e Jovanošće so upravo dikhline thaj so ašundine: e kore dičhen, e bande phiren, e gubave saston, e kašuće ašunen, e mule ušten, a e čorende propovedilpe e bahtali nevimata. 23 Blago okolešće savo či uvredilpe zbog mande." 24 A kana deletar e učenikurija e Jovanošće, o Isus počnisarda te phenel e but e themešće palo Jovano: "So inklijistine ande pustinja te dičhen? E trska, savja ljljil e bavlal? Na! 25 So dakle inklijistine te dičhen? Manuše savo lija pe peste barvale drze? Na! E manuše save inđaren pe peste šukar drze thaj trail ando raskoš si ande carošće dvorurja. 26 So dakle inklijistine te dičhen? E proroko? Ej, me phenav tumende, vo si vi majbut katar o proroko. 27 Kaj

vo si okova pale savo o Del phendas ando Svetu lil: 'Ake me bičhalav mungre glasniko angle ciro muj savo lačharelā ciro drom angle tute.' **28** Kaj phenav tumende: Nijek bijando katar e manušnji naj majbaro katar o Jovano, a o majcikno ando carstvo e Devlesko si majbaro lestar." **29** Kana sa o them, thaj vi e carinikurja, save sas bolde e Jovanošće boldimasa, ašundine e Isuse sar čerel svato, priznaisardine kaj si e Devlesko sīkavipe ispravno. **30** Naprotiv e fariseja thaj e sīkavne e Mojsiješće zakonestar či kamenas te bolelen o Jovano. Von odbisardine so o Del planirisarda pale lende. **31** O Isus phendas: "Kasa te usporedisarav e manušen akale naraštaješe? Kašće si slične? **32** Lenca si sago čhavrenca save či džanen sokamen bešen po sokako thaj jek avrešće čhon muj: 'Svirošardam tumende a tumen či čheldine! Čhabadam tumende tužaljke a tumen či rujine!' **33** Gajda avilo o Jovano savo bolelas. Niti halas mangro niti pijelas mol, až tumen phenen: 'O bilačho duho si ande leste!' **34** Avilem me, o Čhavo e Manušesko. Vi hav vi pijav, a tumen phenen: 'Dik, o manuš halaplivo thaj matarno, drugari e carinikonengo thaj e bezehalengo.' **35** Savora save prihvatin e Develešći mudrost sikaven kaj si voj čaći." **36** Varesavo farisejo zamolisarda e Isuse te hal leste. O Isus dija ande farisejsko čher thaj lijas than pale sinija. **37** Kana ake avili varesošči manušnji savi sas bezeħali ando gav. Ašunda kaj si o Isus pale sinija ande farisejsko čher, avili thaj andas e alabasterosko čaroro ande savo sas kuč mirisno ulje. **38** Ačhili pale lešće pungre. Počnisdara te rovel thaj e javsena te thovel lešće pungre, a pire balanca te khoselen. Čumidelas len thaj mačhelas e mirisne uljeja. **39** Kana godova dikhlas o farisej save akharda les ande piro čher, gndisardas ande peste: "Kana akava avilosas proroko, džanglasas ko si thaj sošći si akaja manušnji, savi dirile, kaj si bezeħali." **40** O Isus phendas lešće: "Simone, siman vareso te phenav tuče." A vo phendas: "Phen, sīkavneja." **41** O Isus nastavisardas: "Sas varesavo manuš save delas averende udžile love. Gajda sas duj džene save sas lešće udžile. Jek sas lešće udžile pandž šela rupune lovora, a aver pandžvardeš. **42** Sar naštik te boldine e love save sas lešće udžile, vo jartosardas liduj dženendē. Savo lendar majbut volilale?" **43** O Simon phendas: "Gndiv kaj okova savešeće si majbut jartome." A o Isus phendas lešće: "Lačhe phenes." **44** Gajda boldape ke manušnji thaj phendas e Simonešće: "Díches akala manušnja? Díjem ande ciro čher, a tu ni paj či díjanman te thovav mungre pungre, a voj pire javsena thoda mungre pungre thaj pire balanca khosalen. **45** Tu či ni čumidan man, a voj, sar dija andre, či ačhili te čumidel mungre pungre. **46** Uljeja mungro šoro či makħlan, a voj e mirisne kuč uljeja mungre pungre makħlas. **47** Zato, phenav tuče: "Voj sikadas but ljubav kaj si lače jartome e but e bezeħa, a maj cara ljubav sikadas okova save si maj cara svesno kaj si lešće jartome lešće bezeħa." **48** A o Isus phendas e manušnjače: "Jartome si tuče cire bezeħa." **49** A kola save sas pale sinija počnisdare te mothon maškar pende: "Ko akava gndil kaj si kaj vi e bezeħa jartosarel?" **50** A vo phendas e manušnjače: "Zbog ciro pačipe tu san spasime. Dža ando miro e Devlesa!"

8 Pale godova o Isus džalas andar o gav dži ko gav, thaj propovedilas thaj navestilas e bahtali nevimata katar o

carstvo e Devlesko. Pale leste džanas e dešuduj apostolurja 2 thaj varesošče romnja saven o Isus oslobodisardas katar e bilačhe duhurja thaj sastarda len katar e nasvalimata: e Marija andar e Magdala, andar savi tradas efta benga, 3 e Jovana e Huzašći romnji savo sas e Irodosko upravitelj, e Suzana, thaj but aver save pomožisardine e Isuse thaj e dešudujen apostolen pire lovenca thaj okoleja so saslena. **4** A kana cīdape o but them thaj avenas andar sa e gava ko Isus, vo phendas lende ande paramiči: **5** "Inkljisto o sijači te sijol o seme. Dok sijolas, varesavo seme pelo po drom, thaj o them uštadale a e ciriknja aviline thaj halineles. **6** Aver pelo po bar, thaj tek so inkljisto, šućilo kaj nasle vlaġa. **7** Aver palem pelo maškar e kangre, thaj e kangre tasadineles sar barjonas zajedno lesa. **8** Aver palem napokon pelo pe lačhi phuv, niknosarda thaj bijanda šeldrom majbut." Phendas godova thaj čhuta muj: "Ašunen kana več situmen kan!" **9** E učenikurja phuclineles e Isuse so phenel godoja paramiči. **10** A vo phendas lende: "Tumen o Del dijas godi te džanen e tajne e Devlešće carstvošće, a averende si dino samo ande paramiča, kaj ando Svetu lil ačhel ramome: 'te vi ako díchen či primetin, te vi ako čhon kan a či haċaren.' **11** A akaja paramiči phenel: O seme si sago o alav e Devlesko. **12** Okova seme save pelo po drom si sago e manuša save ašunen o alav ali avel o beng thaj indarel o alav e Devlesko andar lende ile te na pačan thaj te či spasinpe. **13** A okova seme save pelo po bar godola si sago okola manuša save kana ašunen, bahtasa primin o alav, ali si sago e biljke koreno najlen. Godola varesošči vрjama pačan, a kana aven e kušnje von peren. **14** A okova seme save pelo ande kangre si sago e manuša save ašunen o alav ali još pe lengo drom e trajošće brige tasavenlen, e barvalipeja thaj akale trajošće nasladenca thaj či anen lačho plodo. **15** Okova seme save pelo pe lačhi phuv si sago e manuša save ašunen o alav thaj inċarenle ando lačho thaj plemento ilo thaj ustraismen dok či anen plodo." **16** "Khoniakl kana del jag o stenko či čholes talo čaro niti talo kreveto, nego čhones po čirako, te díchen o svetlo okola save den andre. **17** Gajda vi sa so si garado thaj čerdo tajno avela sikado javno thaj inkljela po videlo. **18** Len sama sar ašunen, kaj kas si haċaripe delape lešće, a kas naj haċaripe, lelape lešće vi kova so gndil kaj siles." **19** Ko Isus aviline lešći dej thaj lešće phral, ali katar o but o them naštik čerdine lesa svato. **20** Vareko avilo thaj jarisardas lešće: "Círi dej thaj círe phral ačhen avri. Kamen te díchentu." **21** O Isus phendas lende: "O kolen save ašunen thaj izvršišaren o alav e Devlesko smatriv kaj si mungri dej thaj mungre phral." **22** Jek des o Isus phendas pire dešuduj učenikonenende: "Hajde te nakhas pe koja rig e jezerošći." O Isus thaj lešće učenikurja dine ando čamco thaj ispolvisardine. **23** Dok plovinas, e Isuse lija e lindri. Ande godova muklape e oluja po jezero. E ladica počnisdara te pherelpe e pajesa a von arakhilinepe ande bari briga pale piro trajo. **24** Aviline ko Isus, džungadine les thaj čhutine muj: "Sikavneja, sikavneja, tasados!" Vo džungadilo, thaj zapovedisarda e bavlajače thaj e valovende. Thaj e valurja smirisajle thaj nastanisarda tišina. **25** A o Isus phendas lende: "Kaj tumaro pačipe?" A von ande dar thaj ando čudo phučenaspe: "Savo si akava te zapovedisare e paješće thaj e bavlajače, a von te pokorisarenpe lešće?" **26**

Askal o Isus thaj lešće učenikurja otplovisardine pe obala ke Gerase, savo si se koja rig katar o Galilejako jezero. 27 Dok o Isus inklijelas pe obala, avilo angle leste o manuš saves sas bilače duhurja, thaj već dugo či indarelas e drze pe peste, niti trailas ando čher nego trailas ande limorja. 28 Kana o manuš ande save sas e bilače duhurja dikhla e Isuse, čhudape angle leste thaj ande sasto glaso čhuta muj: "So kames mandar, Isuse, majbare Devlešće čhaveja? Molivtut na mučisaran!" 29 (Kaj o Isus cara majsgo zapovedisardas e bilače duhošće te inklijel andar godova manuš. Kaj već but vrjama o bilačho duho inčarelas les. Vi ako majsigo e stražarja inčarenas les phangle ande lancurja trgolas e lancurja thaj o beng indarelas les ando pusto than.) 30 O Isus pe godova phučla les: "Sar si ciro alav?" Vo phendas: "Majbut džene sam katar jek," kaj ande leste dine e but bilače duhurja. 31 Thaj zamolisardine e Isuse te na naredil lende te džantar ando bezdan. (*Abyssos g12*) 32 A okote ande gora sas bari gomila bale save čarjonas. Askal e duhurja zamolisardine e Isuse te mučelen te den ande bale. Thaj vo muklalen. 33 Askal e bilače duhurja inklijistine andar o manuš thaj dine ande bale. Thaj e bale pojurisardine niz o brego ando jezero, thaj utopisajle. 34 A kana dikhline okola kaj aračhenas e balen so sas, našline thaj razglasisardine pe gava thaj okoline thana so dikhline. 35 A o them inklijisto te dičhel so sas. Avile dži ko Isus thaj dikhline e manuše andar save inklijistine e bilače duhurja sar bešel dži ke Isusešće pungre, save lijas pe peste e drze thaj sas godaver, thaj darajle. 36 A okola save godova dikhline phendine averende, sar o Isus oslobodisardas e manuše ande save sas e bilače duhurja. 37 Askal e Isuse zamolisarda sa o them andar e gerasesko krajo te džaltar lendar kaj lijalen e bari dar. O Isus dija ando čamco thaj teljarda palpale ande Galileja. 38 A o manuš andar save o Isus tradas e bilače duhonen zamolisarda e Isuse te šaj ačhel lesa, ali o Isus muklales te džaltar alavanca: 39 "Boldetu čhere thaj phen sa so čerda tuće o Del." Vo delotar thaj razglasisarda pe sasto gav so čerda lešće o Isus. 40 A kana o Isus boldapse palpale pe koja rig e jezerošći, maladale o them kaj željno ažučarenasle. 41 Thaj dik, avilo o manuš kasko alav sas Jair, save sas jek katar e vođe ande sinagoga. Thaj pelo pe pire koča angle Isusešće pungre thaj molisardale te del ando čher lesko 42 kaj sas po meripe lešći jedino čhej savia sas varekaj katar dešuduj brš. Dok o Isus džalas ande Jairesko čher oko leste čicidelaspe sa o them katar sa e riga. 43 A maškar o them sas jek manušnji savi sas nasvali katar o godova kaj dešuduj brš thavdelas o rat latar. Sa so sasla dija pe doktorja thaj khonik naštik te sastarelas lat. 44 Nakhli palal leste thaj astardape e čoškostar katar e Isusešći haljina, thaj o rat odma ačhilo latar. 45 A o Isus phendas: "Ko astardape mungre haljinatar?" Savora počnisardine te branimpe, a o Petar phendas: "Sikavneja, o but o them čicidelut thaj spidelpe, aj tu phučes ko astardape pale mande." 46 A o Isus phendas: "Vareko astardape pale mande nameresa. Haćardem sar e sila inklijisti andar mande thaj vareko sastilo." 47 A e manušnji dikhla kaj naštik garadol, sa ande dar avili thaj čhudape pe koča angle leste thaj anglo sa o them phendas sostar astardape pale leste thaj sar odma sastili. 48 A vo phendas lače: "Čhejo, čiro pačipe sastardatu. Dža ando

miro!" 49 Dok o Isus još čerelas svato e romnjasa, avilo vareko andar e Jairesko čher ko Jair save sas vođa ande sinagoga e porukasa: "Muli čiri čhej. Na majbut mučesar e sikavne." 50 AŠunda godova o Isus thaj phendas: "Na dara! Samo pača thaj voj traila!" 51 O Isus dija ando čher, a avren khonikas či mukla te den lesa andre osim e Petre, e Jovane, e Jakove thaj e čhorače dade thaj lače dej. 52 A savora save sas ando čher rovenas thaj žalinas pale čhor. A o Isus phendas lende: "Naroven! Či muli, nego samo sovel!" 53 A von asanas lestar kaj džangline kaj muli. 54 O Isus astardala palo vas thaj čhuta muj: "Čhorije, ušti!" 55 Thaj lako duho boldapse ande late thaj voj odma uštili, a vo naredisardas te denla te hal. 56 A lako dad thaj lači dej čudisajle, a vo zapovedisarda lende te na phenen khonikašće so sas.

9 O Isus akhardas e dešuduj apostolen thaj dijalen moć thaj vlast pe sa e bilače duhurja thaj te sastaren e nasvalimata. 2 Bičhalda len te navestin o carstvo e Devlesko thaj te sastaren e nasvalen. 3 Thaj phendas lende: "Na te aveltumen tumenca po drom ni rovliji, ni trasta ni so hana, ni love thaj na te aveltumen tumenca po duj haljine!" 4 Kana boravin ande varesko gav, ačhen ande jek čher thaj na načhen andar o čher ando čher dok či džan ande aver gav. 5 Ande save gav či primintumen, inklijen andar godova gav, thaj čhinon o praho katar tumare pungre. Godova avela znako kaj mukline les lešće sudošće." 6 Thaj e učenikurja teljardine majdur: obilarzinas e gava, navestinas e bahtali nevimata thaj sastarenas e nasvalen. 7 Kana ašunda o vladiri Irod so dogodisajlo, sas zbumine, kaj varesave phenenas kaj o Jovano save bolelas uštilo andar e mule. 8 Aver phenenas pojavisajlo pe phuv o Ilja, a aver palem phendine: "Uštilo andar e mule varesavo proroko andar e purani vrjama." 9 A o Irod phendas: "Me čhindem e Jovanosko šoro. Ko si askal akava pale kaste gaći ašunav?" Thaj rodelas prilika te dičhel e Isuse. 10 Kana e apostolurja boldinepe katar e okolne krajurja, phendine e Isusešće sa so čerdine. Askal o Isus inđarda len pesa te avel lenca korkoro, paše pašo gav akhardo Vitsaida. 11 Ali kana godova ašunda o them, teljarda pale leste. Vo primisarda len thaj phenelas lende andar o carstvo e Devlesko thaj sastardas savoren ko trubuja sastipe. 12 Kana avilo maj paše o krajo e desesko kasno mismere avile ko Isus maj paše e dešuduj učenikurja thaj phendine e Isusešće: "Te mukas e theme te džal pe okolne gava te arachen kaj račarena thaj so hana kaj sam akate ando samotno krajo?" 13 A o Isus phendas lende: "Tumen den len te han!" A von phendine, "Najamen majbut katar pandž mangre thaj duj mačhe, osim te džas te činas hamasko pale sa o them." 14 A sas varekaj katar pandž milje manuša (či dinavemas pe e manušnja thaj e čhavra). O Isus phendas pe učenikonende: "Phenen lende te bešen ande skupine po pandžvardeš džene." 15 Thaj savora bešline. 16 A o Isus lija e pandž mangre thaj e duj mačhe, dikhla ando nebo, blagoslovisardalen thaj phagla o mangro pa dija pire učenikonende te podelisaren e themešće. 17 Savora haline dok e čajlige. Thaj katar okova so ačhilo e themešće čidne dešuduj pherde korpe kotora mangre thaj mačhe. 18 Jekhvar dok o Isus crdape po korkoro than te molilpe, lesa sas samo lešće dešuduj

učenikurja. Pale godova phučlalen: "So phenel o them, ko sem me?" 19 Von phendine: "Varesave phenen kaj san o Jovano savo bolelas, aver kaj san o proroko Ilijia, a trite palem kaj uštilo andar e mule varesavo katar aver purane prorokurja." 20 A vo phučla len: "A tumen, so tumen phenen, ko sem me?" A o Petar phendas: "Hristo Pomazaniko e Devlesko!" 21 A o Isus zapovedisardas lende te na phenen khonikašće kaj si vo o Mesija. 22 Thaj phendas: "Kaj me, o Čavo e Manušesko, trubul but te trpisarov. E starešine, e šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar odbacinaman. Mudarena man aj me o trito des uštava andar e mule." 23 Pale godova o Isus phendas savorenje: "Ako vareko kamel te avel mungro sledbeniko, neka odreknipes korkoro pestar, nek svako des lel piro trušul thaj nek džal pale mande. 24 Kaj svako ko kamel te spasisarel piro trajo, hasarelales; a ko hasarel piro trajo zborg mande, godova spasilales. 25 Kaj savi korist si e manušesće ako zadobisarel sa o them, a korkoro pes hasarel ili pešće naudil?" 26 Ko ladžal mandar thaj mungre alavendar, lestar vi me, o Čavo e Manušesko, ladžava kana avava ande slava mungri thaj e slava mungre Dadešći thaj e svete andelendi. 27 "Čačes phenav tumende: 'Varesave save si akate tumendar či merena dok či dičhena e Devlesko carstvo.'" 28 A kana nakhla varekaj katar ohto des katar godola alava o Isus lijas pesa e Petre, e Jovano thaj e Jakove ande gora te pomolilpe. 29 Dok molilaspe, lesko muj promenisajlo, a e drze pe leste postanisardine parne thaj sjajne. 30 Ande godova pojavisajle duj manuša thaj čerenas svato e Isuseja. Sas godova o Mojsija thaj o Ilijia. 31 Pojavisajle ande slava thaj čerenas lesa svato pale lesko smrto savo trubuja te podnesil ando Jerusalim te pherdol o Lil. 32 E Petre thaj lešće drugaren lija e lindri. Kana džungadile, dikhline lešći slava thaj duj manušen save ačhenas lesa. 33 Thaj dok godola duj džene džanastar lestar, o Petar phendas e Isusešće: "Sikavneja, lačhe kaj sam kate. Te čeras trin senice: jek tuće, jek e Mojsijašće, thaj jek e Ilijiašće." Či džangla so phenel. 34 Dok vo godova još motholas, pojavisajlo o oblako thaj zasinisarda len. Kana o oblako učhardalen lija len e bari dar. 35 A o glaso ašündilo andar godova oblako: "Akava si mungro Čavo saves odabirisardem! Leste čhon kan." 36 Baš kana ašündilo o glaso, o Isus ačhilo korkoro. E učenikurja ačhenas thaj askal još khonikašće khanći či phendine pale okuvra so dikhline. 37 A kana thejara o des o Isus thaj lešće učenikurja fuljistine katar e gora, avilo angle leste o but o them. 38 Askal varesosko manuš savo sas maškar o them čhuta muj: "Sikavneja, moliv tut dik mungre čhave, kaj si mande jedinco. 39 Inčarel les o bilačho duho. Andar jekhvar počnil te čhol muj; čhudel pes thaj e spuma del lešće po muj. Gata nikada či mučel les thaj uništil les. 40 Molisardem čire učenikon te traden e bilačhe duho andar leste avri ali von naštik tradine les." 41 A o Isus phendas lende: "O bilačhe thaj bi paćako manušalen! Kozom semasa tumenca a tuman či pačan. Phučaman kozom još trpiva tumen! An akaring čire čhave!" 42 Dok o čhavro avelas paše, o bilačho duho harada les pe phuv thaj čhinosarda les. A o Isus zapovedisardas e bilačhe duhošće thaj odma sastarda e čhave thaj dijale lešće dadešće. 43 Savora divisajle e Devlešće veličinače. Thaj dok savora čudinaspe okolešće so čerelas o Isus, o Isus phendas pire

učenikonende: 44 "Lačhe zapamtisaren so phenav tumende: Me, o Čavo e Manušesko, avava dino ande vas e manušenđe." 45 A von či haćardine so phenel lende kaj nas lende dino te haćaren; o značenje sas lendar garado a daranas te phučen les te objasnili lende. 46 E učenikurja počnisardine te raspravinpes ko maškar lende šaj avilosas majbaro. 47 O Isus džangla so si ande lende ile, thaj lija e cikne čhavre, čhutale paše peste 48 thaj phendas lende: "Ko god primil akale cikne čhavre zbog mande, man primil. A ko man primil, primil e Devles savo man bičhalda. O Del smatril kaj si majvažno okova savo si maj ponizno maškar tumende!" 49 Askal o Jovano phendas: "Sikavneja, dikhlam ječhe kaj ande čiro alav tradel e bilačhe duhonen. Amen phendam lešće te na čerel godova, kaj či džal pale tute." 50 A o Isus phendas lešće: "Na branin lešće! Kaj ko naj protiv tumende, pale tumende sil!" 51 Kana avili maj paše e vrjama te o Isus boldelpes ando nebo, vo zurale odlučisarda te džan ando Jerusalimo. 52 Thaj bičhalda e glasnikonen angle peste. Von đele thaj dine ande varesosko Samarijsko gav te pripremin lešće than kaj račarela. 53 No okote o them či kamlas te primin les kaj sas po drom palo Jerusalim. 54 Kana godova dikhline lešće učenikurja o Jakov thaj o Jovano, phučline les: "Gospode! Kames te amen phenas te delen jag o oganj andar o nebo thaj te uništil len?" 55 A o Isus boldape lende thaj phendas lende kaj či gndin lačhe. 56 Thaj deletar ande aver gav. 57 Dok džanas dromesa, varesosko manuš phendas e Isusešće: "Džava pale tute kaj god tu te džas." 58 A o Isus phendas lešće: "E lisicen si lende hvja, e čirkliklen lende gnezdurja, a man e Čhave e Manušesće naj kaj mungro šoro te čhav." 59 Varesave avrešće phenda o Isus: "Sledi man!" A vo phendas lešće: "Gospode muk man samo te džav te prahov mungre dade." 60 O Isus phendas lešće: "Muk e mulen te prahon pire mulen, aj tu dža thaj navestisar o carstvo e Devlesko." 61 Još vareko phendas: "Me džava pale tute Gospode, ali muk man te džav prvo te jartoman katar mungri familija." 62 A o Isus phendas lešće: "Ni jek savo lel o plugo ande pire vas te oril thaj askal dičhel palpale, naj dostoјno palo carstvo e Devlesko."

10 Pale godova o Gospod odredisardas aver eftavardeš thaj duj učenikonen thaj bičhaldalen po dujen angle peste ande svako gav thaj ande svako than kaj kamlas te džal. 2 Majsigo so bičhaldalen phendas lende: "E žetva si bari, a radnikurja si cara. Molisaren e Gospodare e žetvaće te bičhalel e radnikonen ande piri žetva. 3 Džan! Ake, bičhalav tumen sago e bakhroren maškar e ruva. 4 Na indaren tumenca ni love, ni trasta, ni so pođina. Dromesa na te hasaren tumari vrijama gajda kaj pozdravina e theme thaj čerena svato lenca. 5 Ande savo god cher den, prvo phenen: 'Miro akale čherešće!' 6 Te avilo okote vareko dostoјno palo miro tumaro miro fuljela pe leste. A ako naj khonik dostoјno tumaro miro boldelape tumende. 7 Kana aven ande varesosko čher, na načhen andar o čher ande aver čher, ačhen pe jek than han thaj pijen sa so inkalen angle tumende. Kaj o radniko zasluzisarel piri počin." 8 Kana den ande savo gav thaj primin tumen, han so ponudin tumen. 9 Sastaren e nasvalen save si ande godova gav thaj phenen lende: Akaleja pašilo tumende o carstvo e Devlesko! 10 A kana

den ande varesavo gav thaj či primintumen, inklijen pe lešće sokača thaj phenen: **11** Čak vi o praho andar tumaro gav, savo astardape pale amare pungre, khosas amendar sago o znako kaj o Del sudila tumende. Ali kava džanen: Pašilo tumende o carstvo e Devlesko! **12** Phenav tumende: Ando des e sudosko maj loče avela e themešće andar e Sodoma nego e themešće andar akava gav. **13** Teško tumende manušalen andar o gav Horazin! Teško tumende manušalen andar o gav Vitsaida! Kaj te e čudurja save dogodisajle tumende dogodisajle sas ando rumome gava o Tiro thaj o Sidon, e manuša andar godola gava već dumut obratisajles thaj bešlinesas ande hravapo thaj neudobne drze ando praho sago znako palo pokajanje. **14** Ali e manušende andar o gav Tiros thaj andar o Sidon po sudo avela maj loče nego tumende. **15** Vi tumen manušalen andar o Kafarnaum! Zar dži ko nebo avena vazdine? Dži ko than kaj si e mule haradona kaj si o tunjariko thaj e jag. (**Hadēs g86**) **16** Pale godova phendas e učenikonende: "Ko tumende čhol kan, mande čhol kan. Ko tumen odbacil man odbacil, a ko man odbacil, odbacil okoles savo bičhaldaman." **17** Kana e eftavardeš thaj duj učenikurja boldine pes bahtale phendine: "Gospode, čak vi e bilache duhurja pokorinpes angle amende ande ciro alav!" **18** A o Isus phendas lende: "Dikhlem e benđende poglavica sar perel sar e miunja andar o nebo. **19** Ake dijemtumen vlast te uštaven pe sapa thaj pe škorpijunura thaj pe sa e sila e dušmaješći thaj khanči či naškodila tumende. **20** Ali na raduintumen kaj e bilačhe duhurja pokorinpe tumende, Ali raduintumen zbog godova kaj si tumare alava ramome ande Devlešći knjiga ando nebo." **21** Ande godova časo o Isus pherdo bah ando Svetu Duho phendas: "Slaviv tut, Dade, tut savo san Gospodari e nebosko thaj e phuvjako, kaj garadan ciro čaćipe katar okola save smatrin pes mudre thaj umne, a objavisardon e ciknende. Ej Dade! Gajda tuće svidjosajlo. **22** Mungro Dad sa dijas man thaj khonik či džanel ko si o Čavo, nego samo o Dad; niti ko si o Dad osim o Čavo osim okova kašće o Čavo godova kamel te objavisarel." **23** Askal boldape ke učenikurja kana sas korkoro lenca thaj phendas lende: "Blago e manušende save dichen okova so tumare jakha dičhen! **24** Phenav tumende: But prorokura thaj e carurja kamline te dichen man thaj te ašunen man, ali či dikhline man thaj či ašundine man!" **25** Jekhvar uštilo jek sikavno e Mojsiješće zakonestar te probabil e Isuse thaj phučlas: "Sikavneja, so trubul te čerav te dobiv večno trajto?" (**aiónios g166**) **26** A vo phendas lešće: "So ramol ando Mojsijesko zakono? So okote čitosardan?" **27** Askal o manuš phendas "Čumide e Gospode Devle cire saste ileja, cire saste dušava, cire saste snagasa cire saste godasa, thaj volisar cire pašutne sago kaj volis korkoro tut!" **28** Pe godova phendas lešće o Isus: "Lače phendant. Godova čer thaj avelatu večno trajto." **29** Ali vo lija te sikavelpe pravedno, thaj phučla e Isuse: "A ko si mungro pašutno?" **30** A o Isus phendas: "Varesosko manuš fuljelas andar o Jerusalim ando gav savo akhardolas Jerihon. Thaj astardine les e razbojnurja. Von čhudine lestar e drze, mardineles thaj deleter. O manuš ačhilo te pašljol opaš mulo. **31** Slučajno godole dromesa načelas varesosko židovsko rašaj, dikhlate thaj nakhlo gajda kaj zaobišarda les. **32** A gajda vi o levito e rašajesko pomoćniko: nakhlo kotar, dikhlate thaj nakhlo

paše leste. **33** Varesosko putniko Samarijanco areslo dži leste, dikhla les, thaj sažalisajlo pe leste. **34** Avilo dži leste thaj thoda e rane lešće e uljesa thaj e molosa thaj pačárdalen. Thaj čhutale pe piro magarco, Indárdale ande gostijonica thaj pobrinišajlo pale leste. **35** Dethara o des inkalda duj rupune lovora, dijalen e gostijoničarešće thaj phendas: "Le sama pe leste. Ako so majbut potrošisarel, počinava tuće kana boldavaman." **36** Askal o Isus phučla les: "So phenes, savo katar akala ponašisajlo sago pašutno prema okova saves astardine e razbojnurja?" **37** A vo phendas: "Okova savo pomognisarda lešće." Pe godova o Isus phendalešće: "Dža thaj vi tu čer gajda!" **38** Dok o Isus thaj lešće učenikurja gajda putuinas majdur prema o Jerusalim, dine ande varesosko gav. Okote sas varesavi manušnji savi akhardolas Marta, primisarda len ande piro čher. **39** A sas lat phen savi akhardolas Marija. Voj bešelas dži ke Gospodešće pungre thaj ašunelas o alav lesko. **40** A e Marta sas but zauzmime godelesa kaj poslužilas. Voj avili leste thaj phendas: "Gospode! Zar či maris kaj mungri phen muklaman korkoro te posluživ? Phen lače te pomožil man." **41** A o Gospod phendas lače: "Marta, Marta! Na ha holji thaj uznemiritu pale but godova, **42** a samo jek si važno te ašunel mungro o alav. A e Marija godova svatisardsa thaj godova či lava latar."

11 Kana o Isus jekhvar završisardas e molitvava, nakhlo leste jek katar e učenikurja thaj phendas lešće: "Gospode, sikavamen te molimen sago kaj o Jovano savo bolelas sikada pire učenikonen." **2** O Isus phendas lende: "Kana molintumen, phenen: 'Dade amareja ando nebo! Neka svetilpe ciro alav! Te avel o carstvo ciro!' **3** Mangro amaro deamen svako des! **4** Thaj jartosar amende e bezeha amare, sago kaj amen jartosaras svakonešće ko sagrešisarel protiv amende thaj na de te peras ande kušnja!" **5** Thaj o Isus phendas lende: "Zamislil te džan ke tumaro drugari ande opaš e rjat thaj phenen lešće: 'Drugarina, deman udžile trin mangre. **6** Kaj avilo mungro drugari dromestar, a naj man so te čav anglereste te hal!' **7** A okova andral phenel lešće: 'Na dosadisar mande! O vudar si već phandado, a e čhavrora si manca ando kreveto thaj soven. Naštik uštav te davut.' **8** Phenav tumende: Ako či ni uštel te deles kaj si lesko drugari, uštela te deles zbog godova kaj lešće drugare naj ladžavo te avel uporno. **9** Isto gajda phenav tumende: Manden thaj delape tumende! Roden thaj aračhena! Maren po vudar thaj putrelape tumende! **10** Kaj kogod mandel, primisarel. Ko rodel, aračhel. Ko marel po vudar, putrelapes lešće. **11** Savo si maškar tumende dad: Kana o čhavro lesko mandel lestar mačho, te deles umesto mačho sap? **12** Ili kana mandel angro, zar delales škorpijono? **13** Ako tumen, vi ako sen bilačhe, džanen te den lačhe darurja tumare čhavrende, kozom majbut tumaro nebesko Dad dela Svetu Duho okolen save manden lestar!" **14** Jekhvar o Isus trada e bilačhe duho andar o manuš savo sas nemo. Kana inklijisto o bilačho duho, o nemo manuš počnisardsa te čerel svato. Thaj o but o them divisajlo. **15** A varesave lendar phendine: "Vo tradel e bilačhe duhonen e Veelzevulešće silava, savo si e benđengo knezo." **16** A aver iskušisardine e Isuses gajda kaj rodenas lestar varesosko znako andar o nebo kaj o Del bičhaldales. **17** Ali o Isus džangla lende gndimata thaj

phendas lende: "Ako e manuša andar isto carstvo borin pes maškar peste von uniština piro carstvo. Vi ako e familijače članurja borinpes maškar pende, uniština piri familija. 18 Ako si o beng ande peste podelime, sar ačhela o carstvo lesko? A tumen phenen kaj me e Veelzevulešće silava tradav e bilačne duhonen andar e manuša. 19 Ako me e Veelzevulešće silava tradav e bilačne duhonen andar e manuša, kašće silava askal tumare učenikurja traden len? Gajda von korkoro dokažina kaj najsene ando pravo. 20 Ali ako me e Devlešće silava tradav e bilačne duhonen, čačes avilo tumende e Devlesko carstvo." 21 O Isus još phendas: "Džikaj god o zuralo manuš, lačhe naoružime, aračhel piro čher, lesko barvalipe si sigurno. 22 Ali te avel o majzuralo lestar, svladilale thaj otmil lešće sa lesko oružje ande savo uzdilaspe, a o pleno razdelia." 23 Zato ko naj manca protiv mande si. Thaj ko manca či čidel, rspil. 24 Askal o Isus phendas: "Kana o bilačno duho inklijel andar o manuš, lutil pe puste thana thaj rodel pešće than kaj šaj te odmorilpes. A kana či aračheles, phenel: 'Boldavaman ande mungro čher, ando manuš andar savo inklijistem.' 25 Thaj kana areslo o bilačno duho arakhlas e manuše savo si sago o čučo čher, šlado thaj lačhardo. 26 Askal džal thaj lel pesa efta aver duhurja, majgore lestar, thaj del andre thaj okote nastanilpe. Po krajo godole manušesće avela majgore nego kaj sas lešće po početko." 27 Dok o Isus godova phenelas, varesoči manušnji kaj sas maškar o but o them čutas muj: "Blagoslovime o di cire dejako savo indardatu thaj e čuča save pilan!" 28 O Isus phendas: "Još maj blagoslovime si okova savo ašunel o alav e Devlesko thaj ačhel pačivalo!" 29 Sar o them sa majbut čidelaspes o Isus počnisarda te mothol lende: "Tumen manušalen save train ande akaja vrjama sen bilačne manuša. Tumen roden znako. Ali aver znako či delape tumende osim e čudurja save o Del čerdas palo Jona. 30 Kaj okova so sas e Jonasa sas znako e manušende save trainas ando gav savo akhordolas Niniva kaj o Del bičhaldas. Gajda okova so manca dogodilapse avela znako kaj man, e Čhave e Manušesće, o Del bičhaldas akale themešće. 31 Po des kana avela e Devlesko sudo, e carica savi dumut vladilas e južno phujava, savi akhordolas Saba, uštela thaj osudila e manušen save si ađes džude. Kaj dadural avili te ašunel e care Solomone savo sas zurale mudro, a akate si vareko maj baro vi katar o Solomon, a tu men čikamen te čhon kan leste! 32 E manuša save majsgo trainas ando gav savo akhordolas Niniva, uštena po des kana avela e Devlesko sudo thaj osudina e manušen save akana train. Kaj von pokaisajle kana o Jona propovedilas, a ake, akate si vareko majbaro katar o Jona a tumen još či pokaisajle!" 33 O Isus majdur sikavelas: "Khonik či del jag o stenko te čholes po garado than, niti tale korpa, nego po čirako te okola kaj den andre dičhen o svetlo. 34 Čiri jak si stenko cire telošće. Kana si čiri jak sasti sasto čiro telo si ando svetlost. Ali, ako si čiri jak nasvali, čiro telo si ande tama. 35 Zato lesama te okova so gndis kaj si ande tute svetlost naj li tama. 36 Ako si sasto čiro telo osvetlime, thaj ni cara tama naj ande tute, askal sasto aveja prosvetlime, sago kana o stenko pire svetlosa osvetil tut." 37 Kana o Isus dija gata o svato, avilo leste varesavo farisejo thaj akharda les ande piro čher te hal. Vo dija andre thaj lijas than pale

sinija. 38 Kana godova dikhlas o farisejo, začudisajlo kaj o Isus bešlo pale sinija majsgo nego so thodas pire vas sago kaj trubujas prema e židovengo običajo. 39 A o Gospod phendas leše: "Tumen e fariseja gadići trudintumen te thoven tumare tahtaja thaj e čare avrjal, a pherdine len e pohlepava thaj e bilačipeja. 40 Bi godavalen! Naj li o Del okova kaj stvorisardas e manušes thaj pindžarel les andral sago vi avrjal? 41 Zato den okova so si andral, andar e tahtaja thaj andar e čare so handžvale inčaren samo pale tumende, okolende savende si maj potrebno sago milostinja thaj saste avena čiste andral thaj vi avrjal. 42 Ali jao tumende, farisejalen! Kaj den deš posto e Devlešće katar sa e začinurja thaj katar o povrće a či marin pale pravda e manušendi thaj pale ljubav e Devlešći so si maj važno. Trubun te den deš posto ali či troman te zanemarin akava so si maj važno. 43 Jao tumende farisejalen! Kaj volin te bešen pe počasne thana ande sinagoge, thaj te e manuša pozdravin tumen pherde poštuipe prema tumende pe javne thana. 44 Jao tumende farisejalen kaj sen sago e limorja, save naj obeležime, pe save e manuša phirena a či džanen kaj si okote o limori thaj postain duhovno melale!" 45 Askal varesosko katar e sikavne e Mojsiješće zakonestar phendas e Isusešće: "Sikavneja, dok gajda phenes, vi amen vređos." 46 A o Isus phendas: "Jao vi tumende, sikavnalen e Mojsiješće zakonestar! Kaj čhon pe manuša o pharipe gajda kaj den len pravilo save naštik te indaren a tumen korkoro ni e najesa či kamen te mrđnon te pomožin lende te indaren godova pharipe. 47 Jao tumende! Kaj vazden e prorokonende spomenikurja, a tumare pradada mudardinelen. 48 Godolesa kaj či train so e prorokurja sikavenas svedočin kaj odobrin okova so čerdine tumare pradada: von mudardinelen, a tumen spomenikurja vazden lende! 49 Zato vi o Del mudro phendas: 'Bičhalava lende e prorokonen thaj e apostolen. Varesaven mudarena a varesaven progonina.' 50 Zato tumaro naraštaj smatrilapes došalo palo rat kaj sas čhordo e prorokonengo katar o postanku e themesku, 51 katar o rat e prvo dži ke paluno prorokosko, e Aveljesko dži ko rat e Zaharijasko, savo sas mudardo maškar o žrtveniku thaj o svetište. Ej phenav tumende, kaj rodelapse o računo katar akaja generacija tumaro naraštaj avela odgovorno pale godova rat savo sas čhordo! 52 Jao tumende, sikavnalen e Mojsiješće zakonestar! Kaj line e čija o džanglipse pale Devlesko carstvo thaj garadine katar e manuša. Korkoro či den andre ando carstvo, a či mučen te den andre okola kaj kamen te den." 53 Kana o Isus inklijisto okotar, e sikavne e Mojsiješće zakonestar thaj e fariseja počnisardine zurale te holjavon pe leste thaj navalsardine pe leste te phučen les but vareso. 54 Von dičhenas te astaren les ande varesavo pogrešno alav sar optužisardinesas les.

12 Askal čida pes majbut milje manuša, gajda kaj jek avrešće uštavenous e pungre. Ali o Isus prvo phendas pire učenikonende: "Len tumen sama kaj o farisejsko licemerje buljol sago o kvasco savo šukljarel sasto humer. 2 Kaj avel e vrjama kana sa so si garado avela arakhado thaj sa so si tajno ašundola angle savorende. 3 Zato, sa so phendine ande tama ašundola po svetlo thaj sa so phendine varekašće po kan ande sobe katar e krovurja propovedilapse." 4 O Isus nastavisardas:

"Phenav tumende mungre drugarende: na daran katar okola save šaj te mudaren samo o telo, a pale godova naštik čeren tumende khanči. **5** Ali phenava tumende kastar trubun te daran: daran katar o Del savo, šaj lel o traj o thaj askal čhudel les ando pakao. Lestar daran! (Geenna g1067) **6** Pa či li bićinenpe pandž čiriklja pale samo duj lovora? Pa palem ni ječe lendar o Del či bistrel. **7** A tumende si svako bal po šoro dinado. Zato na daran! Kaj sen e Devlešće maj vredne nego but e čiriklja!" **8** "Ko akate pe phuv anglo them priznajil kaj pripadil mande, pale leste me o Čavo e Manušesko phenava, angle anđelurja e Devlešće kaj pripadil mande. **9** Ali okova savo odreknilpe mandar angle manuša akate pe phuv, gajda vi me odreknavaman lestar angle anđelurja e Devlešće. **10** Ali phenav tumende ko god mothol alav protiv mande o Čavo e Manušesko, jartolape lešće. Ali okolešće ko vredol po Svetu Duhu, či jartolape lešće. **11** A kana anena tumen po sudo thaj ande sinagoge, angle poglavljaja thaj angle vlast, na vodin briga so phenena te branin tumen! **12** Kaj o Svetu Duhu ande godova časo sikavela tumen so te phenen." **13** Vareko maškar o them phendas lešće: "Sikavneja, phen mungre phralešće te podelil manca so muklas amende amaro dad." **14** Pe godova o Isus phendas lešće: "Manuša, ko čhuta man te avav tumaro sudco ili deliv maškar tumende?" **15** Askal phendas savorende: "Lentumen majdur katar svako pohlepa, kaj o čačo traj o či avel katar okova so situmen." **16** Askal o Isus phendas lende akaja usporedba: "Varesave barvale manušescé but bijanda e phuv. **17** Thaj ačhilo te gndil ande peste: 'So te čerav? Kaj najman kaj te čhav sa akava so bijanda mande e phuv.' **18** Thaj phendas: 'Ake so čerava! Haravava mungre žitnice thaj vazdava majbare thaj okote čhava sa mungro dív thaj mungro lačhipe. **19** Askal phenava korkoro mande ake situ ande zalihe but lačhipe pale but e brš kaj aven. Dušo mungrije, akana odmoritu, ha, pi thaj veselit!' **20** Ali o Del phendas lešće: 'Bigodavereja! Već arjat mereja! A sa so čidan, kasko avela?' **21** Gajda avela okoleja kaj čidel pešće barvalipe, a či čidel barvalipe savo si vredno ande Devlešće jakha." **22** Askal o Isus phendas pire učenikonende: "Zato phenav tumende: na han holji palo traj: so hana; ni palo telo so dena pe tumende. **23** Kaj o traj so maj vredno katar o habe, a o telo katar e drze. **24** Dičhen pe gavranuria! Či sadin niti čiden, najlen spremiše ni žitnice, a palem o Del pravarelen. Kozom sen tumen majvredne nego e čiriklja! **25** A ko tumendar šaj e briganca te lundarel piro trajo samo pale jek des? **26** Dakle, ako tumen naštik čeren ni okova so si maj cara, sostar askal stalno han holji pale sa aver? **27** Dičhen e poljske luluđa sar barjon! Niti trudinpe, niti štrikon pešće drze. A palem, phenav tumende: Kaj ni o caro Solomon ande pire kuč e drze nas maj lačhardo katar ni jek lendar. **28** Ako o Del del pe poljsko čar gajda šukar drze, savi ađes si, a već thejara čhudelpes ando bov te phabol, kozom majbut dela pe tumen šukar drze. Tumen cara pačivalen! **29** Zato vi tumen: na samo gndisaren pe godova dali situmen dosta te han thaj te pijen. Na uzinemirin tumen zbog godova! **30** Sa godova roden e manuša save či pindžaren e Devles. Tumaro nebesko Dad džanel kaj sa godova trubul tumen. **31** Nego roden o carstvo e Devlesko, a godova sa nadodaila pe tumende! **32** Na dara mungro cikno stado! Kaj si e volja tumare Dadešći te

del tumen o carstvo. **33** Bićinen okova so si tumen thaj e love den e čorende! Gajda čidena tumende trijaste save či phurjon thaj barvalipe savo či propadnila, večno blago savo si ando nebo kaj o čor či avel thaj kaj o moljco či halales. **34** Kaj phenav tumende, kaj si tumaro barvalipe, okote avela vi tumaro ilo." **35** O Isus phendas lende vi akava: "Aven spremne te služin thaj tumare stenkurja neka phabon. **36** Aven sago okola kaj ažućaren pire gospodare kana boldelpes andar e svaturja te odma putren lešće čim aresel thaj marel po vudar, **37** Blago o kole slugonende saven o gospodari, kana avela, aračhel džungadel! Čačes phenav tumende, kaj korkoro o gospodari čholalen pale sinija te bešen, thaj čhola pe peste o keceljko, te poslužil len. **38** O gospodari šaj te boldel pes ande opaš e rjat ili ande zora a blago e slugendje saven o gospodari arachela kaj si još džungade thaj ažućaren les. **39** Ali akava džanen: kana džanglasas o domaćino ande savi vrjama avela o čor, či muklasas te del ande lesko čher. **40** Vi tumen uvek aven spremne kaj me o Čavo e Manušesko avava kana či nadina tumen." **41** Pe godova o Petar phendas: "Gospode, phenes li godoja usporedba samo pale amende ili vi pale savorende?" **42** A o Gospod Isus phendas: "Ko si okova verno thaj razumno upravniko saves o Gospod čhola te vladil pe lešće sluge thaj te delen habe ande pravo vrjama? **43** Blago okole slugašće saves o gospodari kana boldelapse, aračhel kaj gajda čerel. **44** Čačes, phenav tumende, o gospodari čhola godole slugone te upravljili lešće saste barvalipeja. **45** Ali ako godova sluga phenel ande piro ilo: 'Mungro gospodari či avela gajda sigo' thaj ačhel te marel e slugonen thaj e sluškinjen, te hal, te pijel thaj te matol, **46** avela o gospodari godole slugasko ando des savo či nadilapse thaj ando časo savo či ni slutli; strogo kazniiales gajda kaj čhinela les pe kotora te delil e sudbina okolenco save či pačan. **47** O sluga savo pindžarel e volja pire gospodariči, a khanči čerdas te pripremil pes pale vrjama kana boldela pes lesko gospodari, avela strogo kaznime. **48** A okova sluga kaj či džanglas e gospodareči volja, a čerda vareso kaj zasluzisarel e kazna, cara avela mardo. A katar okola kašće but dijas lendar majbut vi rodeli. Okolestar kašće si but poverime lestar but vi rodelapse." **49** Askal o Isus phendas: "Me avilem te čhudav e jag e sudiošći pe phuv! Sar volisardemas te već počnisardas te phabol! **50** Ali majsigo trubul te pretrpiv e muke thaj o smrto, zurales si mande pharo dok godova či avel gata! **51** Gndisaren kaj me avilem te anav miro pe phuv maškar o them? Nisar. Avilem te anav razdor. **52** Kaj katar akana e familija rspilases: trin džene avena pe mungri rig, a aver duj protiv ili duj pe mungri rig a trin protiv mande. **53** O čhavo avela protiv o dad thaj o dad protiv o čhavo, e dej protiv e čhej, thaj e čhej protiv e dej, e sokra protiv piri borji thaj e borji protiv e sokra." **54** A e bute themešće o Isus phendas: "Kana dičhen kaj o kalo oblako lelpes katar o more po zapado, odma phenen: 'Dela o bršnd!' Thaj gajda si. **55** Kana dičhen kaj phurdel e bavlal katar e pustinja po jugo, phenen: 'Avela tati vrjama', thaj gajda avela. **56** Licemerja! Džanen te prosudisaren o izgled e nebosko thaj e phuvjako. Sar askal či pindžaren mungre znakurja save trubunesas te pindžaren! **57** Tumen korkoro trubunesas te pindžaren so si ispravno! **58** Sago vi ako vareko prl tumen zbog o dugo savo či

poćindine thaj kamel te indarel tumen po sudo, još dromesa den sa tumendar te nagodbasa rešin tumen lestar, te či inkalel tut anglo sudo. O sudio delatut ko stražari, a o stražari čhudelatu ande tamnica. 59 Phenav tuče: 'Či inkleja okotar dok či poćines dži ke posljedno lovoro.'

13 Askal aviline varesave manuša thaj phendine e Isusešće kaj o Pilato savo sas rimske upravnike dijas naredba te mudarenpes varesave manuša andar e Galileja. Thaj sas mudarde ando jerusalimsko Hramo dok anenias e žrtve. 2 O Isus phendas lende: "Dali si godova dokaz kaj godola Galilejcurja save nastrandisardine sas majbut bezehale katar aver Galilejcurja? 3 Nisar! Phenav tumende: vi tumen gajda avena duhovno hasarde ako či obratintumen ko Del! 4 Ili gndin kaj okola dešuohto, pe save haradili e Siloamsko kula thaj mudardalen sas majbut bezehale katar sa e manuša save trainas ando Jerusalim? 5 Nisar! Phenav tumende: vi tumen gajda avena duhovno hasarde ako či obratin tumen ko Del." 6 Askal o Isus phendas lende akaja usporedba: "Varesošće manuše sas zasadime smokva ande lesko vinograd. Avilo o manuš te dičhel dali bijandas plodo, ali či arakhlaes pe smokva plodo. 7 Zato phendas e vinogradarešće: 'Ake već trin brš avav thaj rodav plodo pe akaja smokva thaj či arakhav les. Čin lat. Sostar te crpil e phuv?' 8 A o vinogradari phendas lešće: 'Gospodarina, mukla još akava brš, a me hanavava oko late thaj čhava oko late o štalsko gunoj. 9 Možda ipak pe okova brš bijanel. A ako či bijanel askal čhinejalat.' 10 Jek savato dok o Isus sikavelas ande jek sinagoga. 11 Okote sas varesavi manušnji savi dešuohto brš sas grbavo thaj naštik uspravilas pes. Ande late sas o bilačo duho sivo čerelas te avel nasvali 12 Kana o Isus dikhala, akherala peste thaj phendas: "Manušnije, oslobođime san katar čiro nasvalipe!" 13 Thaj čhuta pire vas pe late, a voj odma ispravisajli thaj počnisarda te slavil e Devle. 14 A okova sivo sas vođa ande sinagoga holjalj kaj o Isus sastardas ando savato, thaj phendas e themešće: "Šov si des ando kurko kana trubul te čerelpes bući! Ande godola desa aven thaj saston, a na ande savatosko des!" 15 O Gospod askal phendas lešće: "Licemerne! Vi tumen čeren bući savatone. Zar či svako tumendar savatone odrešil pire guruve ili magarco katar e jasle, thaj indareles po paj te napoiles? 16 Naj li vi voj čhej andar e Avraamesko plemeno, savija o Sotona phangla već dešuohto brš, či li trubujasas vi lat o Del te odrešil katar godova nasvalipe sivo si lače okurja ande savatosko des?" 17 Pe godova sa lešće protivnikurja ladžajle, a sa aver raduisajle e šukar delendje save o Isus čerdas. 18 Pale godova o Isus phendas: "Sova si slično o carstvo e Devlesko? Sova te usporedisarav les? 19 Slično si e gorušicače zrnosa sivo si zurale cikno, kana o manuš lel les thaj čhudeles ande piri bar. Barjol thaj čerdol ando kaš thaj e čiriklja čiden pes thaj čeren gnezdurju ande lešće ranja." 20 Thaj palem phučlalen: "Sova te usporedi o Carstvo e Devlesko? 21 Vo si sago kana e manušnji lel o kvasco thaj šukljarel les ande bari količina aro dok sa či šukljol." 22 Gajda o Isus načhelas kroz e gava thaj e varošice, sikavelas thaj putuvalas ando Jerusalim. 23 Askal vareko phendas lešće: "Gospode, dali si cara okola kaj spasinpe?" A o Isus phendas lende: 24 "O vudar e nebosko si usko. Trudintumen te den andre kroz leste,

kaj phenav tumende, but rodena te den kroz leste, ali naštik dena. 25 Kana o gospodari e čheresko zaključil o vudar avela prekasno. Askal ačhena avri marena po vudar thaj phenena: 'Gospode, putar amende!' Vo phenela tumende: 'Či džanav tumen ko sen.' 26 Askal počnina te phenen: 'Pa amen tusa halam thaj pilam, a tu sikevejas pe amere sokača!' 27 A vo phenela tumende: 'Phenav tumende: či džanav ko sen. Džantar mandar savora save nepravda čeren!' 28 Okote rovena thaj Škripina e dandena kaj avena gajda holjarike kana dičhena e Avraame, e Isako, e Jakove thaj sa e prorokonem ando carstvo e Devlesko, a tumen avena čhudine avri. 29 Askal avela o but o them katar o istok thaj katar o zapad, katar o severo thaj katar o jugo thaj bešena pale sinija ando carstvo e Devlesko. 30 Thaj dik, okola save si akana prve askal avena pe posljedno than, a okolen save akate smatin kaj si posljedne avena majbare." 31 Ande godova časo aviline varesave fariseja thaj phendine e Isusešće: "Inklji thaj džatar akatar, kaj o caro Irod kamel te mudarel tut." 32 A o Isus phendas lende: "Džan thaj phenen godole lisicacé: 'Ake, tradav e bilače duhonen thaj sastarav ađes thaj thejara, thaj trito des avava gata.' 33 Ali ađes, thejara thaj overthara moraš te nastaviv o drom kaj valda e prorokurja naštik aven mudarde avrjal o Jerusalim. 34 Manušalen andar o Jerusalim, tumen save mudaren e prorokonem thaj barensa čhuden tumen ande okola saven o Del bičhaldas! Kozom drom lijem te štitiv e čhavren tumaren sago kaj e khanji pire pujoren tale pire phaka a tumen či kamlive! 35 Ake akana, tumaro čher avela pusto! Thaj phenav tumende, či dičhena man dok či avel o časo kana phenena: 'Blagoslovime o kova sivo avel ando alav e Gospodesko!'

14 Jek savato avilo o Isus ande čher ke jek vođa e farisejengo te hal lesa. Okola save sas okote lačhe lenas sama pe leste so čerela. 2 Kaj pojavisajlo anglo Isus varesavo manuš sivo sas nasvalo gajda kaj sivo les paj thaj šuljolas lestar. 3 Pe godova o Isus phučla e sikkavne e Mojsiješće zakonestar thaj e farisejen: "Dali si muklino prema e Mojsijesko zakono te savatone sastarelpes o manuš ili naj?" 4 A von khanči či phendine. Askal o Isus čhuta pire vas po nasvalo manuš, sastardale thaj phendas lešće kaj saj džaltar. 5 A o Isus phendas: "Ko tumendar savatone či čerel bući? Ako varekašte tumendar o čhavro ili o guruv perel ande haing, zar či odma inkalena les?" 6 Pe godova naslen so te phenen. 7 Kana o Isus dikhlas sar okola kaj si akharde pe gozba len pešće prve thana te bešen, phendas lende e usporedba: 8 "Kana vareko akharel tut pe svaturja, na beš po pro than kaj so ako si akhardo vareko ko si majvažno tutar? 9 Te či o domaćino sivo akhargas tut thaj vi les phenela tuče: 'Ušti thaj de o than okole manušesće.' Askal ladžavoja, ušteja thaj bešea po paluno than. 10 Nego kana vareko akhareltut dža thaj beš pe paluno than, thaj kana avela okova kaj akhardatut, phenel tuče: 'Drugarina pripremisardem tuče majlačo than!' Askal aveja počastime angle sa save si akharde. 11 Kaj svako ko korkoro pes uzvisarel, avela uzvisime." 12 A askal o Isus boldapes ko domaćino thaj phendas lešće: "Kana čeres habe ili večera, na akhar čire drugaren, ni čire phralen, ni čire familija, ni čire barvale komšijen, te či vi von možda tut

akhardinesas thaj pe akava način boldinesas tuče. 13 Nego kana čeres gozba akhar e čoren, sakaten, banden, thaj koren. 14 Kaj len naj sova te bolden tuče. Gajda aveja blagoslovime kaj o Del pale godova nagradila tut kana vo vaskrsnila e pravedne manušen andar e mule." 15 Kana godova ašunda jek katar e manuša pale sinija, phendas e Isuseše: "Blago okoleše savo hala ando carstvo e Devlesko!" 16 A o Isus phendas lešće: "Varesosko manuš čerda bari većera thaj akhardas e but e themes. 17 Kana e većera sas gata, bičhalda e sluga te phenel e gostonende: 'Sa si gata. Aven!' 18 A von jek pale avreste phendine kaj naštik te aven. O prvo phendas lešće: 'Cindem njiva thaj trubul te džav te dikhavla. Molivtu, jartosar man ke godova manuš.' 19 Aver phendas: 'Cindem deš guruva, thaj trubul te džav isprobiv len dali si lačhe. Molivtu, jartosar man ke godova manuš.' 20 O trito phendas: 'Upravo ženisajlem thaj zato naštik te avav.' 21 O sluga boldape thaj javisarda godole domaćinešće. Askal o domaćino holjajlo, thaj phendas e slugašće: 'Inklji brzo pe sokača e gavešće thaj an akaring e čoren, sakaten, koren thaj e banden.' 22 Kana o sluga gajda čerdas, javisardas e Gospodareše: 'Gospodarina, čerdo si so phendant thaj još si than.' 23 O gospodari phendas e slugašće: 'Inklji pe droma avrjal o gav thaj trade len te aven te pherdol mungro čhere themesa. 24 Kaj phenav tumende: Ni jek katar okola manuša save sas majsigo akharde či hana ni zalogajo katar e gozba savi čerdem.' 25 E Isuseja putuilas o silno them. O Isus boldape thaj phendas lende: 26 "Ako vareko kamel te avel mungro učeniko, moraš te voli man majbut nego pire dade, dejta, romnja, čavren, phralen, phejen, pa majbut vi katar piro trajo. Inače naštik avel mungro učeniko! 27 Ko či lel piro trušul thaj či džal pale mande thaj naj spremno te merel pale mande, naštik avel mungro učeniko! 28 Kaj khonik tumendar, kana kamel te sagradil e kula, či prvo bešel thaj proračunil e troškura te dičel dali sile sova te završil. 29 Inače šaj dogodisajlo sas lešće te uspil samo te čhol o temelji thaj naj les dosta love te završil, a askal savora save godova dikhlinesas mardinesas muj lestar 30 thaj phenena: 'Akava manuš počnisarda te gradisarel a naštik završil!' 31 Ili savo caro teljardasas ando rato aver caronanca a te majsigo či bešel thaj gndil dali šaj pire deš milje vojnikonanca te svladil okoles savo avel pe leste pire biš milje vojnikonanca? 32 Ako procenil kaj naštik te svladilen, bičhalela pire manušen te roden miro dok si lende protivnikurja još dur po drom. 33 Zato khonikal naštik postanil mungro učeniko savo či mučel sa so siles zbog mande." 34 Askal o Isus još phendas lende: "O lon si lačho. Ali ako o lon naj londo, sova askal londarelape? 35 O bilondo lon naj lačho ni pale phuv, ni palo gnoište, nego samo te čhudelpes. Ašunen kana već situmen kan!"

15 Oko o Isus cídapes o but e carinikurja thaj e bare bezehale manuša te ašunen les sar sikavel. 2 Zato e fariseja thaj sikavne e Mojsiješe zakonest mrmlijinas: "Družilpes e bezehalencia thaj još čak vi hal lencal!" 3 Pe godova o Isus phendas lende akaja usporedba: 4 "Ko tumendar, ako siles šel bakre thaj hasarel jeche či mučela okolen injavardeš thaj inja ande divljina, thaj č delosas te rodel godole jeche dok či arachel les? 5 A kana arachel les, phero bah čhol les pe dume 6 thaj

boldel les čhere thaj čim aresel čhere akharel pire komšijen thaj pe drugaren thaj phenel lende: 'Raduintumen manca! Arakhlem mungre hasarde bakhres.' 7 Phenav tumende, gajda savora ando nebo avena maj bahtale pale jek bezehalo manuš savo obratilpe e Devleše nego pale injavardeš thaj inja save gndin kaj si pravednikurja thaj kaj či trubun te obratines ko Del." 8 O Isus phendas lende: "Savi godoja manušnji ako sila deš rupa, thaj jek hasarel, či del jag o stenko, thaj lačhe šlavel o čher rodel dok či arachel les? 9 A kana arachel les, akharel pire komšinjen thaj pire drugaricen thaj phenel lende: 'Raduin tumen manca! Arakhlem o rup savo hasardem.' 10 Phenav tumende, kaj gajda e Devleše anđelurja raduina pes pele jek bezehalo savo obratil pes." 11 Thaj o Isus nastavisarda te čerel svato: "Varesave manuše sas duj čhave. 12 O maj terno phenda pire dadešće: 'Dade, deman akana mungro naslestvo savo pripadil mande.' Thaj o dad podelisarda o barvalipe. 13 Kana nakhline varesave desa o majterno čhavo čidas sa piro, thaj otputuisarda ande dur e phuv thaj okote potrošisarda sa piro barvalipe pire bilačhe trajosa. 14 Kana potrošisarda sa, dija e bari bok ande godoja phuv, thaj nas les so te hal. 15 Askal đelo thaj zaposlisajlo sago sluga ke jek manuš ande godoja phuv thaj čarjarelas lešće balen. 16 O čhavo sas gajda bokhalo kaj rado halasas vi e ljsuke katar e maune save hanas e bale, ali khonikal či delas len lešće. 17 Kana napokon avilo peste, phendas: Ke mungro dad e najamnikonen si habe gači kaj uvek vi ačhel, a me akate merav bokhatar! 18 Uštava, teljarava ke mungro dad thaj phenava lešće: 'Dade, sagrešisardem protiv tute thaj protiv o Del ando nebo! 19 Najsem majbut dostojno te akharama čire čhavesa. Primima sago ječe katar čire najamnikurja.' 20 Uštilo thaj teljarda ke piro dad. Dok sas još dur katar piro čher, lesko dad dikhla les dok sas još po drom thaj sažalisajlo pe leste thaj prastajas angle leste, dijales mrtiko thaj čumida les. 21 A o čhavo phendas lešće: 'Dade, sagrešisardem protiv tute thaj protiv o Dell! Najsem majbut dostojno te akharama čire čhavesa.' 22 A o dad phenda e slugende: 'Brzo inkalen e majšukar haljina thaj den pe leste! Čhon lešće e angrušći po naj thaj e sandale pe lešće pungre! 23 Anen e maj thule guruve thaj denle čhurjasa, pa te pogostime thaj te veselime 24 Kaj akava mungro čhavo sas mulo thaj akana boldapes ando trajo, hasardo sas thaj akana arakhadilo!' Thaj počnisardine te veselinpe. 25 Pale godoja vrjama lesko majpurano čhavo čerelas bući ande njive. A kana boldape thaj sas već paše, andar o čher ašundolas e muzika thaj o čhelipe. 26 Pa akhardas ječe slugo te phučel so si godova. 27 A o sluga phendas: 'Boldapes čiro phral thaj čiro dad dija čhurjasa e thule guruve kaj te proslavil kaj lesko čhavo boldapes džudo thaj sasto.' 28 O maj purano phral holjajlo thaj či kamla te del andre. Askal o dad inkljisto thaj počnisarda te molil les te del andre. 29 A vo phendas pire dadešće: 'Me ake gači brš služiv sago robo tuče thaj nikada či obisardem te čerav so phendant mande, a tu nikada ni jarco či djanman te proveseliman mungre drugarenca. 30 A kana avilo kava čiro čhavo savo e kurvenca haljarda sa čiro barvalipe, tu dijan lešće čhurjasa maj thule guruve.' 31 Pe godova o dad lesko phendas lešće: 'Čhaveja, tu san uvek manca thaj sa mungro vi čiro si. 32

Ali trubul te radujimen thaj veselimen kaj akava ciro phral sas mulo thaj akana boldapes ando trajo, hasardo thaj arakhadilo!"

16

O Isus askal phenda pire učenikonende e usporedba: "Sas varesavo barvalo manuš saves sas baro sluga saves e manuša prnas kaj rspil o barvalipe pire gospodaresko. 2 O barvalo manuš akharda pire bare sluga thaj phendas lešće: 'So godova ašunav pale tute? Sikav mande o računo kaj ramosardan sar vodijas e briga pale mungro barvalipe zato kaj majbut naštik aves mungro baro sluga!' 3 Pe godova o baro sluga phendas ande peste: 'So te čerav kana mungro gospodari či del više te čerav bući pale leste? Te džav te hanavav najman snaga. Te prosiv? Ladžavo si mande. 4 Džanav so čerava! Thaj kana gajda čerava e manuša lačhe primina man ande pire čhera, kana majbut či avava e gospodaresko baro sluga.' 5 Askal akhardas ječe po ječe katar o kola save sas udžile lešće gospodarešće. Thaj phučlas e prvo manuše save sas udžile: 'Kozom san udžile mungre gospodarešće?' 6 'Šel bačve maslinsko zetino', phendas o kova save sas udžile. A o baro sluga phendas lešće: 'Le ciro računo beš thaj odma ramosar pandžvardeš.' 7 Pale godova phendas e averešće: 'A tu, kozom san tu udžile?' 'Šel mere div.' Phendas vi lešće: 'Le ciro računo thaj ramosar pe ohtovardeš.' 8 Thaj o gospodari pohvalisarda e bilačhe bare slugas kaj sas snalažljivo. Kaj e manuša akale themešće maj snalažljivo postupin prema okola save si lende slične nego e manuša katar o svetlost. (aiōn g165) 9 A me phenav tumende, steknin tumende drugarja gajda kaj ispravno koristin akale themesko barvalipe thaj kana o barvalipe majbut či avela korisno o Del primila tumen ande večne stanurja ando nebo. (aiōnios g166) 10 Ako šaj pačas e manušesće ande cikne buća, askal šaj pačas lešće vi ande bare buća thaj ako naštik pačas e manušesće ande cikne buća askal naštik pačas lešće ni ande bare buća. 11 Ako najsenaš pačivale ande e themesko barvalipe, sar o Del poverila tumende duhovno barvalipe te upravin lesa? 12 Thaj ako ande averesko barvalipe najsenaš pačivale, sar o Del delatumen tumaro? 13 Ni jek sluga naštik služil duje gospodaren ande isto vрjama. Kaj ječe mrzala, a avere volila; ili ječešće avela pačivalo a avre prezirila. Naštik služin e Devlešće thaj e barvalipešće ande isto vрjama." 14 Sa gadava ašundine okola save sas pohlepne pale love e fariseja, thaj marenas muj katar o Isus. 15 A o Isus phendas lende: "Tumen čeren tumen kaj sen pravedne anglo them, ali džanel o Del tumare ile. Kaj so e manuša smatriscaren vredno, e Devlešće grjacolpe." 16 Askal o Isus phenda lende: "E Mojsijesko zakono thaj e knjige save ramosardine e purane prorokurja sikavenas pe sa dok či avilo o Jovano save bolelas, a katar askal navestilaspe e bahtali nevimapala carstvo e Devlesko. Thaj katar askal nagovorisaras savoren te den ando carstvo e Devlesko. 17 Ali godova či značil kaj e Mojsijesko zakon majbut či vredil kaj maj loće nestanila o nebo thaj e phuv, nego te propadnil jek tačkica andar o zakono. 18 Sago kaj ramol ando zakon: svako ko rastanilpe katar piri romnji thaj lel avrja, čerel preljub; thaj ko oženilpe e romnjasa savi si rastanime, preljub čerel." 19 Askal o Isus nastavisarda: "Sas varesosko barvalo manuš, save lelas pe peste majšukar thaj maj kuč drze, trailas svako des raikane

thaj veselilaspe. 20 Angle lesko vudar pašljolas varesavo čoro manuš save sas sa ande cirurja. Lesko alav sas Lazar, 21 thaj čeznilas samo te čajljol e prušukanca save perenjas katar e barvalešći sinija. Dok gajda pašljolas avenas e džuchela thaj čarnas e cirurja pe leste. 22 A kana mulo o čoro, e andelurja indardinele ande Avraamešće angalja. Pale godova mulo vi o barvalo manuš, thaj prahosardine les. 23 A lešći duša deli po than kaj si e mule, thaj dok sas ande bare muke vazda pire jakha thaj dadural dikhlas e Lazare ande Avraamešće angalja. (Hadēs g86) 24 Thaj čutas muj: 'Dade Avraame, smiluitu mande thaj bičhal e Lazare te umociči piro naj ando paj thaj šudrjarel mungri čib kaj zurales mučiman ande kava plameno.' 25 Pe godova phendas o Avraam: 'Detut godi, čhaveja, kaj tu pale ciro trajo primisardan ciro lačhipe, a gajda vi o Lazar pira bilačhipe. Akana vo akate tešilpe, a tu mučistu. 26 Osim godova, maškar amende thaj tumende si bari provalija, thaj vi okola save kamlinesas naštik načhen okotar akaring, niti akatar okoring.' 27 Pe godova o barvalo manuš phendas: 'Molivtu askal, dade, bičhal e Lazare ando čher mungre dadesko. 28 Kaj siman pandž phral pa neka džal thaj upozoril len te na vi von aven akaring ande kava than e mukengo.' 29 A o Avraam phendas lešće: 'Opominlen o Mojsija thaj e prorokurja ande prire zapisurja. Neka čiton len thaj čon kan lende.' 30 A vo phendas: 'O na, dade Avraame! Nego te avilo lende vareko andar e mule, obratinape.' 31 A vo phendas lešće: 'Ako či ašunen e Mojsija thaj e prorokonen, či pačana sa vi te uštel thaj avel lende vareko andar e mule.'"

17

O Isus phendas pire učenikonende: "O iskušenje moraš te avel, ali teško e manušesće kroz save avel o iskušenje. 2 Kasave manušesće avilosas majlačhe te unglaven lešće o milinsko baroko e kor thaj te čhuden les ando more, nego te crdel po bezah ječe katar akala manuša saven si cara pačipe. 3 Upozoriv tumen! Ako ciro phral save si verniko pogrešil, ukori les thaj jartosar lešće ako pokailpes. 4 Pa ako vi efta drom po des sagrešil protiv tute thaj efta drom po des avel thaj phenel tuće: 'Jartosar mande. Pogrešisardem!', jartosar lešće." 5 E apostolja phendine e Gospodešće: "Trubulamen majbut pačipe. Phen amende sar te dobis!" 6 O Gospod phendas lende: "Te aveltumen pačipe gajda cara sago kaj si e gorušicako zrno, phendinesas akale dudošće: 'Inkaltu e korenosa thaj presadit ando more!', thaj vo presadisajlosas. 7 Ko tumendar phenela pire slugašće save oril ili lel sama pe stoka, kana boldela pes andar o polje thaj del ando čher: 'Av brzo thaj beš pale sinija?' 8 Či umesto godova phenena lešće gajda: 'Čer mande večera! Čhov e kecelja pe tute thaj služisar man dok hav thaj pijav, pale godova tu haja thaj pijeva?' 9 E slugašće pale godova či zahvalilpe kaj vo samo čerel piri bući. 10 Gajda vi tumen: kana sen poslušne e Devlešće, phenen: 'Sluge sam save či zasluzisaras pohvala! Čerdam samo so samas udžile te čeras!' 11 Gajda dok putuilas majdur prema o Jerusalim, o Isus načhelas maškar e Samarijači thaj e Galilejači regija. 12 Kana delas ande varesosko gav, angle leste avile deš gubavcurja. Ačhilene cara maj dur 13 thaj počnisardine te čhon muj: "Isuse, Sikavneja, smiluitu amende!" 14 Kana o Isus dikhla len, phendas lende: "Džantar, thaj sikaven tumen e rašajjende te dičhen tumen thaj phenen dali sen saste!", thaj dok džanas dromesa sastile

katar e guba. **15** Jek lendar dikhla kaj sastilo, boldape thaj slavisarda e Devle andar sasto glaso. **16** Čhudape pe koča angle Isusešće pungre thaj zahvalisarda lešće. A sas godova varesavo manuš andar e Samarija. **17** O Isus phučla: "Či li sastile deš džene? Kaj si okola inja? **18** Dali rijek lendar či boldape te del slava e Devlešće osim akava tuđinco?" **19** Askal phenda e manušesće savo sastilo: "Ušti thaj dža. Ćiro pačipe ande mande spasisarda tut!" **20** E fariseja phučline e Isuse: "Kana avela o carstvo e Devlesko?" A vo phenda lende: "O carstvo e Devlesko či avela e znakonanca save e manuša šaj promatrin gajda te šaj dičhelpes. **21** Naštik phenela pes: 'Aketalo akate!', ili: 'Eketalo okote!' Ake o carstvo e Devlesko si maškar tumende!" **22** Pale godova phendas e učenikonende: "Avela e vrijama kana kamena te dičhen jek katar e đesa kana me, o Čhavo e Manušesko, vladiva sago o caro, ali či dičhena godova des. **23** Askal phenena tumende: 'Eketalo okote, aketalo akate!' Ali na džan thaj na prasten inča! **24** Kaj sago e munja kaj sevil pe jek krajo e nebosko thaj rasvetlil sa dži ke aver krajo, gajda avela vi manca, e Manušesće Čhavesa, ando mungro des. **25** Ali majsigo trubuv but te pretrpisarav thaj akava naraštaj trubula te odbacilman." **26** "Thaj sago kaj sas dumut kana trailas o Noje, gajda avela vi ando des kana avava me o Čhavo e Manušesko: **27** e manuša hanas, pijenas, ženinas pes thaj udainas pes dži ko des dok o Noje či dijas ando baro brodo, thaj avilo o potop thaj uništisardas sa so nas ando baro brodo. **28** Askal avela sago kaj sas dumut kana trailas o Lot: Kana e manuša ando gav savo akhardolas Sodoma, hanas thaj pijenjas, činenas thaj bičinenas, sadinas thaj gradinas, **29** sa dži ke detharin kana o Lot inklijsto andar o gav Sodoma, a askal andar o nebo zaplujištisarda e jag thaj o sumpor thaj uništisardas sa okolen save ačhiline ando gav. **30** Isto gajda iznenada avela ando des kana boldava man me o Čhavo e Manušesko. **31** Gajda ande okova des, ko avela po krovo, a lešće stvarja si ando čher, neka na fuljel te lel len. Thaj ko si ande njive, neka či boldel pes palpale te lel vareso pesa. **32** Dentument godi sar muli e Lotošće romnji! **33** Kaj ko lela sama pe piro trajo te aracheles, hasarela les; a ko hasarel piro trajo zadobila les palo večnost." **34** Phenav tumende, ande koja rјat kana me boldava man avena duj džene ande jek kreveto. Jek lelape, aver mućelapes. **35** Duj džene meljina zajedno. Jek lelape, a aver mućelapes. **36** Duj džene avena ando polje, jek avela lino a aver ačhela. **37** Pe godova e učenikurja phučlineles: "A kaj godova Gospode?" A o Isus phenda lende: "Avela očito sago vi akaja poslovica: 'Kaj si e mule telurja, kote vi e lešinarja čidenape.'"

18 Askal o Isus phenda e učenikonende e usporedba te sikavel len sar uvek trubun te molinpe, thaj sar nikada či trubun te odustanin. **2** Thaj phendas: "Ande jek gav sas jek sudija savo či daralas e Devlestara e themestar či ladžalas. **3** A ande godova gav sas vi jek udovica savi stalno avelas leste thaj molilas les: 'Deman pravda angle mungro protivniko.' **4** O sudija varesavi vrijama či marilas pale godova, ali napokon phenda: 'Vi ako či darav katar o Del thaj či mariv pale manuša, **5** ali dava pravda akale udovica, kaj ako či dav lat pravda, dosadila mande dok či dobil piro pravo, kaj stalno dosadil man!" **6** Askal

phendas o Gospod Isus: "Dičhen sar ispravno postupisarda o nepravedno sudija. **7** Kaj o Del strpljivo čhola kan ke lendje molitve thaj pobrinila pe te dobin pravda okola save pripadin lešće thaj vapin lešće o des thaj e rјat. **8** Phenav tumende kaj brzo dela len pravda. Ali kana me, o Čhavo e Manušesko, boldavaman pe phuv, dali arakhava kasavo pačipe?" **9** Askal o Isus phendas još akaja usporedba varesavende save sas uverime ande piri vlastito pravednost, a averen prezirisarenas: **10** "Duj manuša đele ando Hramo te molinpe. Jek sas farisejo a aver cariniko. **11** O farisejo ačhelas thaj molilas pes pale peste: 'Devla, nais tuće kaj najsem sago aver manuša, grabežljivo, nepravedno, preljubnikurjo, ili sago akava cariniko. **12** Me postiv duvar ando kurko; dav deš posto katar sa so siman.' **13** A o cariniko, ačhelas majdur, thaj či usudilaspe ni pe jakha te vazdel prema o nebo, nego pečelaspe ando koliin te sikavel piri tuga thaj phenelas: 'Devla av milostivo mande bezhalešće!' **14** Phenav tumende: vo boldape čhere pravedno anglo Del, a na o farisejo! Kaj svako ko korkoro pes uzvisarel, avela ponizime, a ko korkoro pes ponizil, avela uvzisime." **15** A e Isusešće anenas vi e majcikne čhavoren te čhol pire vas pe lende thaj blagoslovljen. Kana godova dikhline e učenikurja, počnisardine te ačhaven len alavencia te na čeren godova. **16** A o Isus akharda len thaj phendas: "Mučen e čhavoren te aven mande thaj na branin lende, kaj kasavende pripadil o carstvo e Devlesko." **17** "Čačes, phenav tumende, save či primil o carstvo e Devlesko sago cikno čhavro, či dela ande leste." **18** Varesavo židovsko voda phučlas e Isuse: "Lačhe sikavneja, so trubul te čerav te dobiti o večno trajo?" (aiōnios g166) **19** A o Isus phendas lešće: "Sostar man akhaires lačheja? Khonikal naj lačho, nego li samo o jedino Del. **20** A e zapovedi andar o Mojsijesko zakon džanes: 'Na čer preljub', 'Na mudar', 'Na čor', 'Na svedočišar hohamne', 'Poštuisar čire dades thaj čire dej'a.'" **21** A vo phendas: "Sa gadava čerav katar mungri ternipe." **22** Kana godova ašunda o Isus, phendas lešće: "Još jek ačhilo tut: sa so si tut bićin thaj podelisar e čorenđe thaj avela tu barvalipe ando nebo. A askal av thaj dža pale mande." **23** Kana vo godova ašundas, ražalostisajlo kaj sas zurale barvalo thaj či kamlas te bićinel sa so sasle. **24** O Isus dikhla pe leste thaj phendas: "Sar si phare e barvalešće te del ando carstvo e Devlesko! **25** Maj loče si e kamilače te načhel kroz e suvjače kan nego o barvalo te del ando carstvo e Devlesko." **26** Okola save godova ašundine, phendine: "Pa ko askal šaj spasilpes?" **27** A o Isus phendas: "So si nemoguće e manušenđe, moguće si e Devlešće." **28** Askal o Petar phendas: "Ake, amen muklam sa amaro thaj teljardam pale tute te sledisarastut." **29** A o Isus phendas lende: "Čačes, phenav tumende, naj godova save muklasas piro čher, ili pire romnja, ili pire phralen, ili pire dade thaj pire dej'a, ili pire čhavren zbog o carstvo e Devlesko, **30** a te či već pe akava them primila but maj but nego so muklas, a pe okova them si večno trajo." (aiōn g165, aiōnios g166) **31** O Isus čidas oko peste e dešduj apostolen, thaj phendas lende: "Ake das ando Jerusalim, a okote dogodilape sa so e prorukurja ramosardine ando Svetu lili, pale mande e Manušesće Čhavesće. **32** Von predaina man ande vas e nevernikonende, save marena muj mandar, ladžarena man, vređona man, **33**

bičuina man thaj mudarena man, ali me o trito dės uštava andar e mule." 34 A e učenikurja khanči katar godova so o Isus phendas či haćardine. O značenje godole alavengo sas lendar garado thaj naštik haćardine so o Isus phenelas lende. 35 A kana o Isus avilo paše dži ko gav o Jerihon, varesavo koro manuš bešelas po drom thaj prosilas. 36 A kana o koro manuš ašunda kaj načhel okotar o but o them, phučlas so si godova. 37 Phendine lešće: "Načhel o Isus andar o Nazaret." 38 A vo pe godova čhutas muj: "Isuse e Davidešće Čhaveja, smiluitu mande!" 39 A okola kaj džanas anglal o Isus ačhavemas e kore manuše te na čhol muj, ali vo još maj zurale čholas muj: "E Davidešće Čhaveja, smiluitu mande!" 40 Kana o Isus ašundales ačhilo thaj phendas te anenle leste. Kana e kore manuše andine maj paše o Isus phučlašes: 41 "So kames te čerav tuče?" A vo phendas: "Gospode, te šaj dikhav." 42 A o Isus phendas lešće: "Akana šaj te dices! Čiro pačipe sastarda tut." 43 E kore manušeš jakha odma putajle thaj počnisardas te dičhel, uputisajlo dromesa palo Isus thaj počnisarda te slavil e Devles. Sa o them savo godova dikhla dija slava e Devlešće.

19 O Isus dijas ando Jerihon. Dok načhelas kroz o gav, 2 angla leste avilo o manuš savo akhardolas Zakej. Vo sas glavno cariniko thaj sas zurale barvalo. 3 Probilas te dičhel e Isuse, ali sas zurale cikno manuš thaj naštik dikhlas les katar o but o them savo sas oko leste. 4 Vo zato prastaja anglal, thaj lijape opre pe smokva paše savi o Isus trubujas te načhel te šaj dičeles. 5 Kana o Isus areslo pe godova than, dikhlas opre thaj phendas lešće: "Zakej, brzo fulji tele! Ađes trubul te avav gosto ande čiro čher." 6 O Zakej brzo fuljisto tele katar e smokva thaj pferdo bah ugostisarda les ande piro čher. 7 A sa save godova dikhline počnisardine te mrmljan: "Đelo ando čher e bezeħalesko!" 8 A o Zakej ačhilo thaj phendas e Gospodešće: "Gospode ake, opaš mungro barvalipe dava e čorenđe! Thaj ako varekas hohadem, boldav štar drom majbut." 9 Pe godova o Isus phendas lešće: "Ađes ande akava čher avilo o spasenje kaj si vi akava manuš e Avraamesko čhavo! 10 Me o Čhavo e Manušesko avilem te rodav thaj spasiv okova so si hasardo!" 11 O but o them sa godova ašunenas, a o Isus phendas lende još jek usporedba zato kaj sas o Isus paše pašo Jerusalim thaj gndinas kaj odma pojavitape o carstvo e Devlesko. 12 Thaj phendas: "Sas varesavo ugledno manuš savo trubuja te otputui ande dur e phuv te okote okrunin les sago caros, a askal te boldelpes. 13 Zato akhardsa pire deš slugonen, dijalen svakones po opaš e kila rup so sas štar čhonendi počin, thaj phendas lende: 'Trguin akale rupesa dok či boldaman.' 14 A e manuša andar lešći phuv mrzanas les thaj bičhaldine pale leste e poslaniko te phenen e majbare carošće: 'Či kamas te akava caruisarel pe amende.' 15 Kana vo primisarda piro carstvo thaj boldape palpale, naredisarda te anen lešće okolen slugen savende dijas o rup te ašunel kozom zaradisardine. 16 O prvo sluga avilo thaj phendas: 'Gospodarina, o iznos savo dajanman čerdem te avel deš drom majbut.' 17 Phendas lešće: 'Odlično! Lačho san sluga, zato kaj sanas verno ande cikno, dava tut te vladis pe deš gava!' 18 Aver sluga avilo thaj phendas: 'Gospodarina o iznos savo dijan man čerdem te avel pandž

drom majbut.' 19 Phenda lešće: 'Lačhe! Vladi pe pandž gava!' 20 A o trito sluga avilo bi zaradako thaj phenda: 'Gospodarina, ale tuće čiro rup, savo dijan man. Arakhavas les garado ando dikhloro. 21 Daravas tutar kaj san strogo manuš. Les so či uložisardan, thaj žanjis so či sadisardan.' 22 Phendas lešće: 'Pe čire alava aveja osudime, bilačheja slugo! Džanglan kaj sem strogo manuš, kaj lav so či uložisardem thaj kaj čidav kaj či sadisardem? 23 Sostar askal či uložisardan mungre love ande banka? Gajda barem dobisardemas e kamate.' 24 Pe godova o caro phendas kolende save sas kote čidine: 'Len lestar o rup thaj den okolešće saves si deš.' 25 Phendine lešće: 'Ali gospodarina, pa les već si pandž kile rup!' 26 Phenav tumende phenda lende o caro: 'Okoles kas si, delape lešće još majbut, a okoles save naj lelape lestar vi okova cara so siles. 27 A mungre dušmajen kola save čikamline man te me avav caro, anen len akaring thaj mudaren len angle mande.' 28 Nakon so phendas lende godova, o Isus teljarda majdur karingal o Jerusalim. 29 Kana avilo paše džike gava e Vitfaga thaj e Vitanija save sas pe Maslinsko gor, anglal bičhalda pire duj učenikonem 30 thaj phendas lende: "Džan ando gav savo si angle tumende. Čim den ande leste, aračena phangle terne magarco saves još khonik či jašisarda. Putren les thaj anenles. 31 Ako vareko phučel tumen: 'Sostar putren e magare?' Gajda phenen: 'E Gospodešće trubul.' 32 Von dele thaj arakhline e magarco sago kaj o Isus phenda lende 33 Thaj dok e učenikurja putrenas e magare, e magaresko gospodari phendas lende: "Sostar putren e magare?" 34 A von phendine: "Trubul e Gospodešće." 35 Andine e magare ko Isus thaj čhutine pire haljine po magarco thaj bešlo o Isus pe leste. 36 Thaj dok vo gajda džalas po magarco, e manuša buljarenas pire haljine po drom angle leste te sikaven čast e Isusešće. 37 A kana već avilo paše te fuljel katar e Maslinsko gora, e but e manuša save džanas pale leste počnisardine pe sa o glaso te zahvalin e Devlešće pale sa e čudurja save dikhline. 38 Phenenas: "Blagoslovime o Caro, savo avel ando alav e Gospodesko! Po nebo miro thaj slava e Devlešće ande visine!" 39 Pe godova varesave fariseja save sas maškar o them phenenas e Isusešće: "Sikamneja, phen čire učenikonende te na phenen godova." 40 O Isus phendas: "Phenav tumende, ako von ačhen, e bara slavina!" 41 Kana o Isus avilo paše dži ko Jerusalim thaj dikhla o gav, o Isus rujas pale manuša andar leste. 42 Thaj phendas: "Sar volisardemas te ađes arakhlinesas o drom e miroško! Ali akana si kasno, thaj o miro si garado tumendar. 43 Avena e desa kana o dušmano zauzmila čire zidurja, okolina tut thaj čičidelu katar sa e riga. 44 O Jerusalime sravnina tut e phuvjasa thaj vi čire čhavren ande tute. Či ačhela tutar ni bar pe bareste kaj či pindžardan kaj o Del avilo ande tute." 45 Kana o Isus dijas ando Hramo, počnisarda te tradel andar leste e trgovcen. 46 Thaj phenda lende: "Ando Sveto lil ramol: 'Mungro Hramo trubul te avel o čher pale molitva', a tumen pretvorisardine les ande razbojničko Šipila!" 47 Pale godova o Isus svako des sikavelas ando Hramo, a e šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar zajedno e gavešće šorvalanca smišljinas sar te mudaren les, 48 ali či arakhline o način sar te čeren godova kaj o them pažljivo čholas kan ke lesko sikavipe.

20 Jek d̄es dok o Isus sikavelas e theme ando Hramo thaj navestilas e bahtali nevimata, aviline leste e šorvale rašaja, e sikavne e Mojsiješće zakonestar thaj vi aver e židovske starešine. **2** thaj phučline les: "Phen amende ko dijutut vlast te čeres godova? Ko ovlastisarda tut pale godova?" **3** A o Isus phendas: "Phučava me tumen. Phenhen mande: **4** Dali o Del phenda e Jovanošće te bolel e manušen, ili e manuša phendine leše te čerel godova?" **5** A von počnisdardine te raspravin pes maškar peste: "Te phendam katar o Del, phenela amende sostar askal či paćaine leše?" **6** A te phendam katar o manuš, sa o them čhudelape barensa pe amende dok či mudaren men. Kaj o them paćal kaj sas o Jovano proroko." **7** Zato phendine e Isusešće kaj či džanen kastar avilo e Jovanesko autoritetu te bolel. **8** A o Isus phendas lende: "Askal ni me tumende či phenava katar man vlast!" **9** Pale godova o Isus phendas e themešće akaja usporedba: "Varesavo manuš zasadisardas o vinograd, thaj iznajmisarda les e vinogradarende. A askal otpuisarda pe lungo vрjama. **10** Kana avili e vрjama pale berba, bičhaldas pire slugo ke vinogradarja te kušen lesko deo savo bijandas e drak. Ali e vinogradarja mardineles, thaj bičhaldinele palpale čuče vastenca. **11** Pe godova vo bičhaldal lende aver slugo. Ali von vi godole mardine, mardine muj lestar thaj bičhaldinele palpale čuče vastenca. **12** Bičhaldas lende vi e trito. A von vi les izranisdardine thaj tradineles. **13** Pe godova o gospodari e vinogradesko phendas: "So te čerav? Bičhalava lende mungre voljeno čhaves. Les valda poštuna kaj si mungro čhavo." **14** Ali kana e vinogradarja dikhline e čhaves, počnisdardine te čeren svato maškar pende: "Akava si o nasledniko. Ajde te mudaras les thaj o naslestvo avela amaro." **15** Tradineles avri andar o vinogrado thaj mudardine les. So gndin so čerela lenca o gospodari e vinogradesko kana ašunela so sas? **16** Avela thaj mudarela godole vinogradaren a o vinograd dela aver vinogradarende ando najam." A okola save ašunenas e Isuse phendine: "Amen vareso gajda nikad či čerdamas!" **17** A o Isus lačhe dikhlas pe lende thaj phendas: "A so askal značil okova odломko savo ramol ando sveto liš: 'O bar saves čhudine e graditeljura postanisardas o bar zaglavno?' **18** Te pelo vareko pe godova bar, avela smrskome, thaj te pelo o bar pe varekaste, zgnječila les." **19** E sikavne e Mojsiješće zakonestar thaj e šorvale rašaja kamline odma te astaren les kaj lačhe džangline kaj godoja usporedba odnosilpes pe lende, ali daranas katar o them. **20** Katar askal počnisdardine te vrebni les thaj bičhaldine e špijunen save čerenas pe kaj si iskrene te šaj optuzin e Isuse kaj phenda vareso bilačhe, thaj te predain les e rimske upravitelješće. **21** Thaj phučline e Isuse: "Sikavneja! Džanas kaj phenes čačipe thaj sikaves ispravno, thaj či dičhes ko si ko, nego čačes sikaves e Devlesko drom. **22** Phen amende dali trubul te anen e židovurja das e carošće o porez ili te či das?" **23** A o Isus dikhlas kaj kamen te astaren les ande klopka thaj phendas lende: **24** "Sikaven mande jek lovoro savjava počinelpe o porez. Kači si akaja slika thaj potpis pe leste?" A von phendine: "E carošći." **25** "Askal den e carošće so si e carosko, a e Devlešće so si e Devlesko." **26** Gajda naštik arakhline doš ande okova so o Isus phenda anglo them, nego ačhiline zadivime leše naukava thaj ačhiline bi alavesko. **27**

Askal aviline leste varesave saduceja, save phenen kaj khonik či uštela andar e mule. Thaj phučline e Isuse: **28** "Sikavneja, o Mojsije dijamen o zakon prema savo, ako mulo varekasko phral saves sas romnji a nas les čhavra, neka lesko phral lel leše romnja sar voj bijandas leše čhavo savo nasledila e imovina okolešći savo mulo thaj te indarel lesko prezime. **29** Gajda sas efta phral. Prvo phral oženisajlo thaj mulo a nas les čhava. **30** Aver phral oženisajlo leše romnjasa ali vi vo mulo, **31** Askal o trito thaj gajda vi sa efta muline a či mukline čhavra. **32** Po krajo muli vi e romnji. **33** Kašči romnji askal voj avela kana e manuša uštena andar e mule kana sas romnji sa efta phralendi?" **34** O Isus phendas lende: "E manuša akale themešće udainpes thaj ženinpes. (aiōn g165) **35** Ali okola saven o Del dičhel kaj si dostojne te ušten andar e mule thaj traina ande okova them savo avela či ženinape niti udainapes. (aiōn g165) **36** Von majbut naštik ni merena, kaj avena slične sar e andelurja. Von si čhave e Devlešće kaj vo boldalen palpale andar e mule. **37** A kaj e mule uštena, godova čak vi o Mojsije potvrdisardas ando odломko po than kaj phabolas o grmo kaj e Gospode akhardas e Avraamešće Devles, e Isakošće Devles thaj e Jakovešće Devles dumut nakon so von muline. **38** A o Del naj Del e mulengo nego o Del e džudengo, kaj si savora ande leste džude." **39** Pe godova phendine leše varesave sikavne e Mojsiješće zakonestar: "Sikavneja! Lačhe phendant!" **40** Thaj majbut či usudisajle khanči te phučenles. **41** Askal o Isus phučla len: "Sostar phenelpe kaj si o Hristo samo potomko e caresko Davidesko?" **42** Pa korkoro o David phenel ande knjige e psalmurja: 'Phenel o Gospod mungre Gospodešće: Beš po počasno than paše mande **43** dok či položiv e dušmajen čiren tale čire pungrle!' **44** Korkoro o David akhardas les pire Gospodeja. Sar askal avilosav samo lesko potomko?" **45** Askal anglo sa o them, o Isus phendas pire učenikonende: **46** "Lentumena sama katar e sikavne e Mojsiješće zakonestar, save volin te phiravarpes ande lundže haljine, volin te e manuša pozdravin len pe javne thana, thaj te bešen pe prve thana ande sinagoge, thaj e počelja pe gozbe. **47** Bi ladžavesko trošin e udovicači imovina, thaj hohamne molinpe dugu e Devlešće. Von avena maj strogo osudime."

21 O Isus ando Hramo dikhlas e barvalen sar čhon ande riznica love sago daro e Devlešće. **2** A dikhla vi varesošće čore udovica savi čhutas okote samo duj majcikne kovanice. **3** Thaj phendas: "Čačes, phenav tumende akaja čori udovice čhutas maj but savorendar. **4** Kaj savora von dine katar piro viško, a voj katar piro čorpe dijas sa so silat." **5** Dok varesave učenikurija čerenas svato pale godova sar si o Hramo šukar ukrasime e barensa thaj e ukrasenca save e manuša andine e Devlešće, o Isus phendas: **6** "Avela e vрjama kana katar akava so dičhen či ačhela ni bar pe bareste. Svako avela harado." **7** E učenikurija phučlineles: "Sikavneja, a kana godova avela? Thaj sar džanasa kaj godova uskoro avela?" **8** A vo phendas lende: "Len sama te na aven hohade kaj but džene avena ande mungro alav thaj phenena korkoro pale peste kaj si von o Mesija thaj phenena avili e vрjama! Na džan pale lende. **9** Kana ašunena pale raturja thaj pale pobune, na daran. Kaj sa

godova trubul te avel, ali godova još naj odma o krajo." 10 Askal još phendas lende: "O them borilape protiv aver them, thaj e carurja protiv aver carurja. 11 Pe sa e riga e themešće avena e potresurja, bokhalipe thaj nasvalipe. Po nebo avena čudesne znakurja savendar dela e dar pe sa o them. 12 Ali majsgo katar sa akava astarena tumen thaj tradena tumen. Predaina tumen e manušende ande sinagoge te sudin tumende. Indarena tumen angle carurja thaj angle upravitelja zato kaj sledin man. 13 Godova avela tumari prilika te den svedočanstvo. 14 Zato zapamtin na maj anglat te gndin so phenena ande tumari obrana! 15 Me dava tumen alava thaj kasavi mudrost savjaće naštik proturečila niti te oduprilpe ni jek tumaro protivniko. 16 A izdaina tumen čak vi tumare dada, dejta, phrala, drugarja thaj tumari familija. Varesaven tumendar vi mudarena. 17 Savora mrzana tumen zato kaj sledin man. 18 Ali či perela ni jek bal katar tumaro šoro. 19 Tumare duše spasina pes zbog godova ako či odustanin." 20 O Isus nastavisarda te phenel lende: "A kana dičhena kaj e vojska opkolisardas o Jerusalim, askal džanen kaj avili paše e vрjama kaj avela opustošime. 21 Okola save araćen pes ande Judejsko regija neka našen ande gore, thaj save si ando gav neka inklijen andar leste; a ni o kola save si ando polje neka či bolden pes ando gav. 22 Kaj ande godola džesa avela e Devlešći kazna te pherdl sa so ramol ando Sveti Ili. 23 Jao e khamne manušnjende thaj okolende save den čući ande kola džesa! Kaj avena e bare nevolje pe phuv, thaj e Devlesko gnjevo pe akala manuša. 24 Avena mudarde katar o oštro mačo, thaj avena inđarde ando ropstvo pe sasto them. A o Jerusalim uštavena okola save či džanen palo Del dok či isteknil e vрjama okolendi save či džanen palo Del." 25 O Isus phenda: "Pojavina pes e znakurja po kham thaj po čhonut thaj pe čereja. A e theme pe phuv astarela o očaj zbog e huka thaj e talasurja andar o more. 26 O them merela e daratar thaj katar godova kaj ažućarena so avela pe akava them, kaj vi e sile e nebošće uzdrmina pes. 27 Askal dičhena man, e Manušesće Čhaves, sar avav pe oblakurja ande bari sila thaj ande bari slava. 28 Kana počnila sa godova te avel, ušten thaj vazden tumare šore kaj o Del uskoro oslobođila tumen." 29 Pale godova o Isus phendas lende e usporedba: "Dičhen e smokva ili bilo savo aver kaš. 30 Kana dičhen kaj mućen e patrija, korkoro već džanen kaj si o milaj paše. 31 Gajda vi tumen kana dičhen kaj sa godova avel pale soste phenavas tumende, šaj aven sigurne kaj si paše o carstvo e Devlesko. 32 Čačes, phenav tumende, kaj akava naraštaj sigurno či načhela dok sa akava či avel. 33 E phuv thaj o nebo načhena, ali mungre alava ačhena zauvek." 34 O Isus phenda lende: "Len sama te či zuravol tumaro ilo ando handžvalipe palo habe thaj ando matipe ili ande trajošće brige, thaj te či iznenadil tumen godova des, 35 savo avela sago zamka, pe sa e manuša save train pe sasti phuv. 36 Zato stražarin thaj molintumen e Devlešće te šaj načhen sa kava so trubul te avel thaj te ačhen sago pobednikurja angle mande, e Manušesće Čhaveste." 37 O Isus svako des sikavelas ando Hramo, a račasa inklijelas thaj račareljas pe maslinsko gora. 38 A so o them već katar e rano detharin avenas leste ando Hramo te ašunenles.

22 Avili paše e Pasha savi sas prvo des katar o prazniko bikvascošće mangreng. 2 E šorvale rašaja thaj e sikavne e Mojsiješće zakonestar rodenas sar te mudaren e Isuse. Ali daranas katar o them. 3 Askal o beng dijas ando Juda andar o gav Iskariot, jek katar e dešuduj e Isusešće apostolja. 4 Vo delo thaj dogovorisajlo e šorvale rašajenca thaj e Hramske stražarenca sar te predail lende e Isuses. 5 Von raduisajle thaj obećisardine lešće kaj denas les love. 6 O Juda pristanisardas. Katar askal o Juda rodelas prilika te predail e Isuses lende a te na dičhel o them. 7 Kana avilo o prvo des katar o prazniko e bikvascošće mangreng, ande savo trubujas te žrtvui pes o bakhro palo prazniko e pasha. 8 O Isus bičhalda e Petre thaj e Jovano thaj phendas lende: "Hajde džan thaj pripremin amende te has e pasha." 9 A e učenikurja phučline les: "Kaj kames te pripremis lat?" 10 A vo phenda lende: "Ake, čim den ando gav malavela tumen o manus savo inđarel paj ando bokali. Teljaren pale leste ando čher savo vo del 11 thaj roden e domaćine ande godova čher thaj phenen lešće: 'O sikavno phučel ande savi soba šaj hal e pashalno večera pire učenikonanca?' 12 Vo sikavela tumende e bari soba po sprato. Okote pripremin." 13 E učenikurja đele ando gav thaj arakhline sa sar o Isus phendas lende thaj okote pripremisardine e pashalno večera. 14 Kana avili e vрjama pale večera, o Isus lija than pale sinija e apostolanca. 15 Askal phendas lende: "Saste ilesa čeznisardem te hava tumenca akaja pashalno večera maj sigo nego so aven mungre muke. 16 Kaj phenav tumende, či majbut hava e pashalno večera dok či pherdl lači svrha ando carstvo e Devlesko." 17 Lijas o tahtaj e molava, zahvalisardas e Devlešće thaj phendas: "Len thaj razdelin maškar tumende. 18 Kaj phenav tumende, katar akana majbut či pijava e mol dok či avel o carstvo e Devlesko." 19 Askal o Isus lijas o mangro, zahvalisardas e Devlešće pale leste, phagla les thaj dijas pire učenikonende e alavencia: "Akava si mungro telo savo delpes pale tumende. Akava čeren te dentumen godi mande." 20 Gajda vi pale večera lija o tahtaj thaj phendas: "Akava tahtaj si mungro rat, rate Neve Savezosko savo čhordol pale tumende." 21 "Ali ake, mungro izdajniko bešel manca pale sinija. 22 Me o Čhavo e Manušesko, moraš te merav sar si odredime, ali jao okolešće savo izdaila man!" 23 A e učenikurja pe godova počnisardine te phučen pes ko maškar lende šaj avilosas godova. 24 Askal e učenikurja počnisardine te prepirinpe maškar pende ko si majbaro lendar. 25 A o Isus phendas lende: "E carurja akale themešće gospodarin pe pire thema thaj okola saven si vlast pe thema kamen te o them phenel pale lende kaj si lače. 26 Ali tumen na čeren gajda! Naprotiv, okova savo si majbaro maškar tumende, neka avel majcikno; a o voda sago kova kaj služil. 27 Kaj ko si majbaro? Okova savo bešel pale sinija ili okova savo služil les? Dali naj okova savo si pale sinija? A me ake služiv maškar tumende. 28 Ačhiline mande verne ande mungre kušnje. 29 Zato davtumen ando naslestvo e carosko čast kaj man dija lat mungro Dad 30 te han thaj te pijen pale mungri sinija ande mungro Carstvo thaj te bešen pe prestolja te sudin e dešuduj plemenurja e Izraelošće." 31 A o Isus phenda: "Simone! Simone! Ake o sotona rodel katar o Del te probil tumaro pačipe ande mande. Zato rešetila tumen sago o div kroz

o sito. 32 Ali me molisajlem pale tute te čiro pačipe ande mande ačhel. A kana palem boldejatu mande, učvrsti čire phralen." 33 O Petar phendas lešće: "Gospode, spremno sem tusa te džav vi ande tamnica vi ando smrto." 34 A o Isus phendas lešće: "Phenav tuče još akaja rјat majsigo nego so o bašno ašundol, trin drom hohaveja kaj či pindžares man." 62 O Petar inklijsto andar e avlja thaj zurales rujas. 63 A e čuvanja počnisardine te maren e Isuse thaj te maren muj lestar 64 Učhardine lešće jakha thaj phenenas lešće: "Prorokuisar ko dijatu dab!" 65 Thaj but aver podrugljive alava phenenas lešće. 66 A kana svanosalas o des, cídale o starešinstvo e themesko, e šorvale rašaja thaj e sikkavne e Mojsiješće zakonestar thaj andine e Isuse anglo baro židovsko veće. 67 Von phendine lešće: "Ako san tu o Hristo, phen amende godova!" A Isus phendas lende: "Ako phenav tumende, či pačana mande. 68 Ako phučav tumen dali sem me o Hristo, či odgovorina mande. 69 Ali katar akana me, o Čhavo e Manušesko, bešava po časno than pašo svemogućo Del." 70 Pe godova savora phendine: "Tu dakle tvrdis kaj san o Čhavo e Devlesko!" Vo phendas lende: "Tumen korkoro pravo phenen! Me sem!" 71 Pe godova phendine von: "Či trubul amen majbut dokaz. Korkoro ašundam andar lesko muj!"

Petar dijape godi ke alava e Gosodešće, save phendas lešće: "Phenav tuče još akaja rјat majsigo nego so o bašno ašundol, trin drom hohaveja kaj či pindžares man." 62 O Petar inklijsto andar e avlja thaj zurales rujas. 63 A e čuvanja počnisardine te maren e Isuse thaj te maren muj lestar 64 Učhardine lešće jakha thaj phenenas lešće: "Prorokuisar ko dijatu dab!" 65 Thaj but aver podrugljive alava phenenas lešće. 66 A kana svanosalas o des, cídale o starešinstvo e themesko, e šorvale rašaja thaj e sikkavne e Mojsiješće zakonestar thaj andine e Isuse anglo baro židovsko veće. 67 Von phendine lešće: "Ako san tu o Hristo, phen amende godova!" A Isus phendas lende: "Ako phenav tumende, či pačana mande. 68 Ako phučav tumen dali sem me o Hristo, či odgovorina mande. 69 Ali katar akana me, o Čhavo e Manušesko, bešava po časno than pašo svemogućo Del." 70 Pe godova savora phendine: "Tu dakle tvrdis kaj san o Čhavo e Devlesko!" Vo phendas lende: "Tumen korkoro pravo phenen! Me sem!" 71 Pe godova phendine von: "Či trubul amen majbut dokaz. Korkoro ašundam andar lesko muj!"

23 Askal sa e manuša save sas ando židovsko baro veće uštijline thaj inđardine e Isuses ko Pilato savo sas rimske upravitelje 2 thaj optužisardine les: "Astardam les sar zavodil e theme thaj phenel lende te na počinen o porez e carošće, a pale peste phenel kaj si vo o Hristo, amaro caro." 3 O Pilato phučales: "Dali san tu o caro e židovengo?" A o Isus phendas lešće: "Gajda si sago kaj tu phenes!" 4 Askal o Pilato phendas e šorvale rašajende thaj e themešće: "Nisošći doš či arakhav pe akava manuš!" 5 Ali von počnisardine još majbut te navalisaren: "Bunil e theme pire naukava ande sasti phuv e jevrevjendi. Počnisarda ande regija e Galilejači thaj avilo sa dži akaring ando Jerusalim!" 6 Kana godova ašundas o Pilato, phučlas dali si godova manuš Galilejco. 7 Kana potvrdisardine godova, o Pilato bičhaldas e Isuse ko Irod, savo vladilas ande Galilejači regija. A o Irod baš askal arakhadilo ando Jerusalim. 8 A kana o Irod dikhla e Isuse, zurale raduisajlo kaj dumut već lija te dícheles zbog okova kaj ašundas pale leste, thaj nadisajlo kaj lestar díchela varesosko čudo. 9 Thaj but phučlas e Isuse, ali vo khanči či phendas lešće. 10 A e šorvale rašaja thaj e sikkavne e Mojsiješće zakonestar ačhenas, thaj žestoko prnas les. 11 O Irod zajedno pire vojnkonena marda muj lestar. Dijas pe leste e carske haljine thaj bičhalsa le palpale ko Pilato. 12 Godova des o Irod thaj o Pilato pomirisajle kaj sas majsigo dušmaja. 13 O Pilato akhardas e šorvale rašajen, e vođen thaj e themes 14 thaj phendas lende: "Andine mande akale manušes e optužbava kaj vo vazdel e themes pe buna. Me ake phučav les angle tumende thaj či arakhlem ni jek doš pe leste pale savi prn les. 15 A či arakhla e doš pe leste, ni o Irod thaj zato bičhalsa le palpale amende. Ake, vo či čerda khanči sova zasluzisardas smrto. 16 Zato dava naredba te bičuin les thaj askal mukavales." 18 A sa o them ande jek glaso čutas muj alavencsa: "Mudar les a muk amende e Varava!" 19 (O Varava sas ande tamnica kaj mudardas, thaj kaj vazdas e buna ando Jerusalim.) 20 O Pilato probisarda te odgovoril len kaj kamelas te mučel e Isuses. 21 Ali o them čholas muj: "Razapniles! Razapniles!" 22 Phučla len o Pilato trin drom: "Ali savo zločino vo čerdas? Me khanči či arakhav pe leste sova zasluzisardas smrto. Zato dava te bičuin

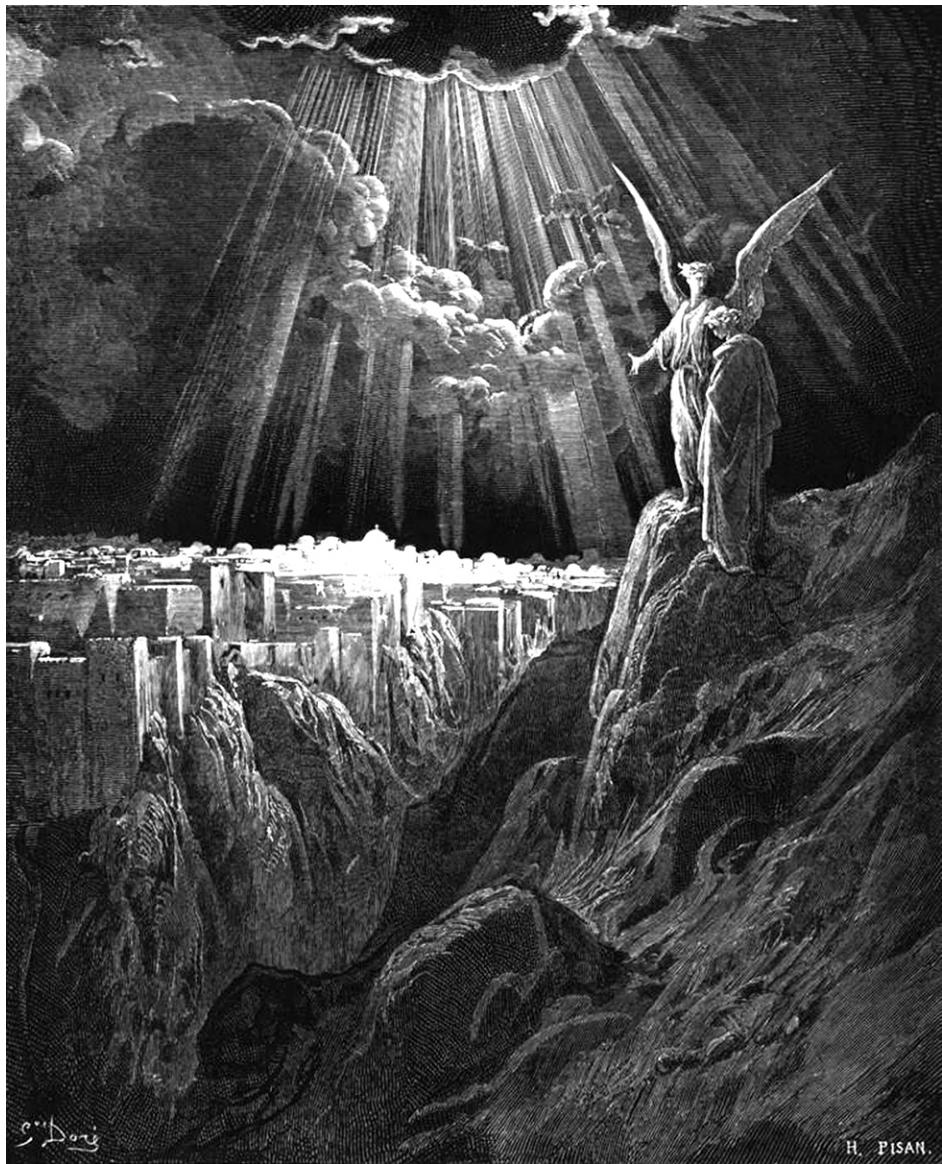
les thaj mukava les." 23 A o them čholas muj thaj navalinas te razapnin e Isuse. Thaj čhonas muj sa majzurale thaj majzurale. 24 O Pilato presudisarda te udovoljil lende. 25 Thaj muklas o kole savo sas čhudino ando phanglipe zbog e pobuna thaj zbog o mudaripe, a e Isuse dijas ande vojnikonende vas te čeren lesa okova so o them kamlas. 26 Dok indarenas e Isuse, astardine varesave Simone andar o gav e Kirinija, savo boldelas pes andar o polje thaj čutine pe leste o trušl te indarel palo o Isus. 27 Palo Isus džalas o but them, thaj e manušnja save rovenas thaj kukinas pale leste. 28 O Isus boldape lende thaj phendas lende: "Manušnjalen andar o Jerusalim, na roven pe mande, nego roven pe tumende thaj pe tumare čhavra. 29 Kaj ake aven e desa kana phenelape: 'Blago e nerotkinjende, blago e diješće savo či bijanda thaj blago e čućenđe save či pravardine.' 30 Askal e manuša kamena te e goren peren pe lende thaj e bregonen te učharen len. 31 Kaj ako gajda čerelpe e zelene kaštenca, so tek avela e šuće kaštenca?" 32 E Isuseja po mudaripe indarenas vi aver duj zločinconen. 33 Kana aviline po than savo akhardolas Lubanja, okote razapnisardine e Isuse a paše leste vi godole zločinconen, ječe pe lešći desno rig, a avre pe lešći levo rig. 34 A o Isus phenelas: "Jartosar lende, Dade Devla, kaj či džanen so čeren!" Pale godova e vojnikurja čhudine e kocka thaj gajda podelisardine maškar peste lešće drze. 35 O them ačhelas okote thaj dičhelas, a e verske vođe marenas lestar muj alavencu: "Averen spasisardas, neka kana spasisarel korkoro pes ako si vo čačes o Hristo e Devlesko, izabranik!" 36 Vi e vojnikurja marenas muj lestar, avenas paše leste thaj nudinas les e mol savi sas hamire e šuteja. 37 thaj phenenas: "Ako san tu o caro e židovengo, spasi korkoro tut!" 38 A opral lesko šoro čutine vi natpisao pe savo ramolas: "Akava si o caro e židovengo." 39 Jek katar o razapnime zločinco vredolas e Isuse thaj phenelas: "Najsan li tu o Hristo? Pa spasi tut thaj vi amen!" 40 Askal aver phendas: "Zar či daras e Devlestar? Trpis isto kazna sago vi vo? 41 Ali pravedno si te amen trpis kaj primisardam so zasluzisardam amare trajosa, a akava manuš khanči bilače či čerdas." 42 Askal phendas: "Isuse, kana počnja te vladis sago caro, detut godi pe mande thaj av mande milostivo." 43 A o Isus phendas lešće: "Čačes phenav tuće: ađes aveja manca ando rajo!" 44 Kana već avilo o mismeri, pe sasti phuv nastanisarda o tunjariko thaj sas džike o trito sato mismere, 45 kaj o kham pomračisajlo, a e firangije ando Hramo pharadile pe opaš. 46 A o Isus još jekhvar čhutas muj andar sasto glaso: "Dade Devla, ande čire vas predaiv mungro duho!" Godova phendas, thaj izdahnisarda. 47 Kana o rimsко stotniko dikhlas so dogodisajlo, ačhilo te slavil e Devle thaj phenda: "Akava manuš sas čačes pravednik!" 48 Nakon godova sa o them savo cídape te dičhel godova prizor dikhline so sas, boldenaspe čhere thaj marenaspe katar e tuga ando kolin. 49 Maj dur ačhenas sa okola kaj pindžarenas e Isuse thaj e manušnja save džanas pale leste andar e Galileja thaj promatrinas. 50 Sas varesavo manuš savo akhardolas Josif. Vo sas versko većnico. Thaj sas lačho thaj pravedno manuš 51 andar e Arimateja, gav savo si ande Judeja. Vo či složisajlo e odlukava thaj e postupkosa so čerdine e Isusešće, nego ažućarelas te avel e Devlesko carstvo. 52 Vo đelo ko Pilato

thaj rodas lestar e Isusesko telo. 53 Pale godova fuljardineles katar o trušl, paćardinele ande pohtan thaj čutineles ando isklesime limori ande savo još khonik nas čutino. 54 Godova sas des kana o them pripremila pe palo savato, savo skoro započnila. 55 A godova sa pratinas e manušnja save aviline e Isuseja andar e Galileja. Thaj dičhenas sar položinas lesko telo ando limori. 56 Pale godova boldinepe čhere te pripremin e mio mirisurja thaj o pomast savo koristilaspe palo prahope. A kana godova završisardine, već sas o savato pa sasto des naštik khanči čerdine kaj poštuinas e odredba andar o zakon.

24 Pro des ando kurko, detharinako rano, e manušnja aviline po limori e mio mirisenga save von korkoro pripremisardine. 2 A kana aresline dži ko limori arakhline o telo e Gospode Isusesko. 4 Thaj dok ačhenas gajda zbumine, angle lende pojavisajle duj manuša ande blistavo parne haljine. 5 E manušnja darajle thaj poklonisajle e mujesa dži ke phuv, a e duj manuša phendine lende: "Sostar roden e džude maškar e mule? 6 Naj akate, nego uskrsnisarda! Dentumen godi sar phendas tumende dok još sas ande Galileja: 7 'Me o Čhavo e Manušesko moraš te avava dino ande vas e bezehalende, thaj razapnina man, ali me o trito des uskrnsiva.'" 8 Askal e manušnja dinepe godi kaj o Isus phendas godova. 9 Thaj boldinepe katar o limori thaj sa godova javisardine e dešujek apostolende thaj savorende averende. 10 A godova sas e Marija andar e Magdala, e Jovana, Marija dej e Jakovešći, thaj još varesošće manušnja. Von sa godova so sas phendine e apostolende. 11 A e apostolende sa gadava činisajlo sago kaj umislisardine, thaj či paćaine e manušnjende. 12 A o Petar ipak, uštilo thaj prastaja karingal o limori. Kana areslo, provirisarda andre thaj dikhla samo e povojurja save sas katar e lanenosko pohtan. Pale godova boldapes čhere ando čudo savo dogodisajlo. 13 Godova des e Isusešće duj sledbenikurja putuinas ando gav savo akhardolas Emaus, savo sas majdur katar o Jerusalim dešujek kilometrja. 14 Dromesa čerenas svato maškar pende pale sa so sas. 15 Thaj dok gajda čerenas svato thaj raspravinas, avilo dži lende o Isus thaj džalas lenca. 16 Ali nas dino lende jakhende te pindžaren les. 17 O Isus phučlalen: "So godova raspravin dromesa?" Von ačhiline phađe katar e tuga. 18 Jek lendar, savo akhardolas Kleopa, phendas lešće: "Zar san tu jedino stranco ando Jerusalim savo či džanel so sas ando Jerusalim akala desa?" 19 A o Isus phučla: "So sas godova?" A von phendine lešće: "Pa okova so dogodisajlo e Isuseja andar o Nazaret. Vo sas proroko, silno pe dela thaj ande alava anglo Del thaj angle sa o them: 20 Ali amare šorvale rašaja thaj e vladarja predaisardinele te avel osudime po smrto thaj te razapnini les. 21 A amen nadisajlam kaj si vo okova savo izbavila o Izrael osim godova, akava si već trito des sar gadava dogodisajlo. 22 A još vi varesave manušnja, save sas maškar mende, zbumisardine men: čim svanosardas dele po limori, 23 ali okote či arakhline lesko telo po aviline thaj phendine amende kaj sikadile lende e andelurja thaj phendine lende kaj si o Isus džudo. 24 Varesave amarendar prastaine po limori thaj arakhline sa sar e manušnja phendine, ali les či dikhline." 25 A o Isus pe godova phendas

lende: "O sar sen nerazumne, nisar te pačan ande kova so phendine e prorokurja! **26** Dali či von prorokuisardine kaj o Hristo sa godova moraš te pretrpila majsigo nego so o Del proslavila les?" **27** Askal o Isus započnisardas te objasnil lende sa so sas ramome ando Svetu lili, katar o Mojsije džike e prorokurja. **28** Pe godova avile paše dži ko gav ande savo džanas, a lende pričinisajo sago kaj o Isus kamelas te nastavila majdur o drom. **29** Ali von nagovorinas les: "Ač amenca! Kaj već peli e rjat, a o des načel!" Vo ačhilo thaj dijas lenca ando ando čher. **30** Kana o Isus lijas te hal lenca, lijas o mangro, blagoslovisardale, phaglale thaj dijalen. **31** Pe godova putajle lende jakha thaj pindžardineles, ali vo nestanisardas angle lende jakha. **32** Askal von phendine jek avrešće: "Či li phabolas amaro ilo ande amende dromesa dok čerelas amende svato, thaj dok tumačilas amende o Svetu lili?" **33** Odma spremisajle thaj boldinepe ando Jerusalim. Okote arakhline e dešujejek apostolen thaj vi aver e Isusešće sledbenikonen, **34** save phendine lende: "O Gospod čačes vaskrsniska thaj sikadilo e Simonešće!" **35** Askal von phendine sar maladine e Gospode po drom palo Emaus thaj sar pindžardine les kana phaglas o mangro. **36** Dok von čerenas svato pale godova, o Isus katar jekhvar ačhilo maškar lende thaj phendas lende: "Miro tumendel!" **37** Von, zbumime thaj darade, gndisardine kaj dičen e duho. **38** A o Isus phendas lende: "Sostar darajle? Sostar kasavi sumnja dija ande tumare ile?" **39** Dičen mungre vas thaj mungre pungre! Me sem gadava! Pipni man thaj dičena! E duho naj kokala ni mas sago kaj dičen kaj man si!" **40** Phendas lende godova, thaj sikadas lende pire vas thaj pire pungre. **41** Katar o čuđenje thaj katar e bah naštik paćaine. A vo phučla len: "Situmen vareso hamasko?" **42** Von dinelles kotor peko mačho. **43** Vo lija les thaj halas anglalende. **44** Askal phendas: "Pale akava phenavas tumende dok još semas tumenca: Trubul te pherelpes sa so si ande Mojsijesko zakono, ande proročke lila thaj ande psalmurja ramome pale mande." **45** Askal putardas lendi godi te haćaren o Svetu lili. **46** Thaj phendas lende: "Ramome si ande Svete lila: O Hristo trpila thaj merela, a o trito des uštela andar e mule. **47** Ande lesko alav propovedilapse sa e manušende kaj trubun te pokainpe gajda te o Del jartol lende e bezeha. A počnila katar o Jerusalim. **48** Tumen sen svedokurja pale godova. **49** A me bičhalava tumende e Svetu Duho, baš sago kaj mungro Dad obećisardas. Zato ačhen ando gav dok či len pe tumende e sila opral." **50** Pale godova o Isus iñdardalen paše dži ko gav e Vitanija. Okote vazdas pire vas thaj blagoslovisardalen. **51** Gajda sar blagoslovisardalen, durilo lendar thaj sas lino ando nebo. **52** Von peline pe koča angle leste thaj askal bare bahtasa boldinepe ando Jerusalim. **53** Thaj svako des ando Hramo slavinas e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Chergash at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Chergash at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Strong's: g12

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Strong's: g126

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn

Language: Koine Greek

Speech: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Strong's: g165

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Strong's: g166

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

Geenna

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Strongts: g1067

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Strongts: g86

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Strongts: g3041 g4442

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol

Language: Hebrew

Speech: proper noun, place

Usage: 65 times in 17 books, 50 chapters, and 63 verses

Strongts: h7585

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Strongts: g5020

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Chergash-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aīdios

Romans 1:20
Jude 1:6

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

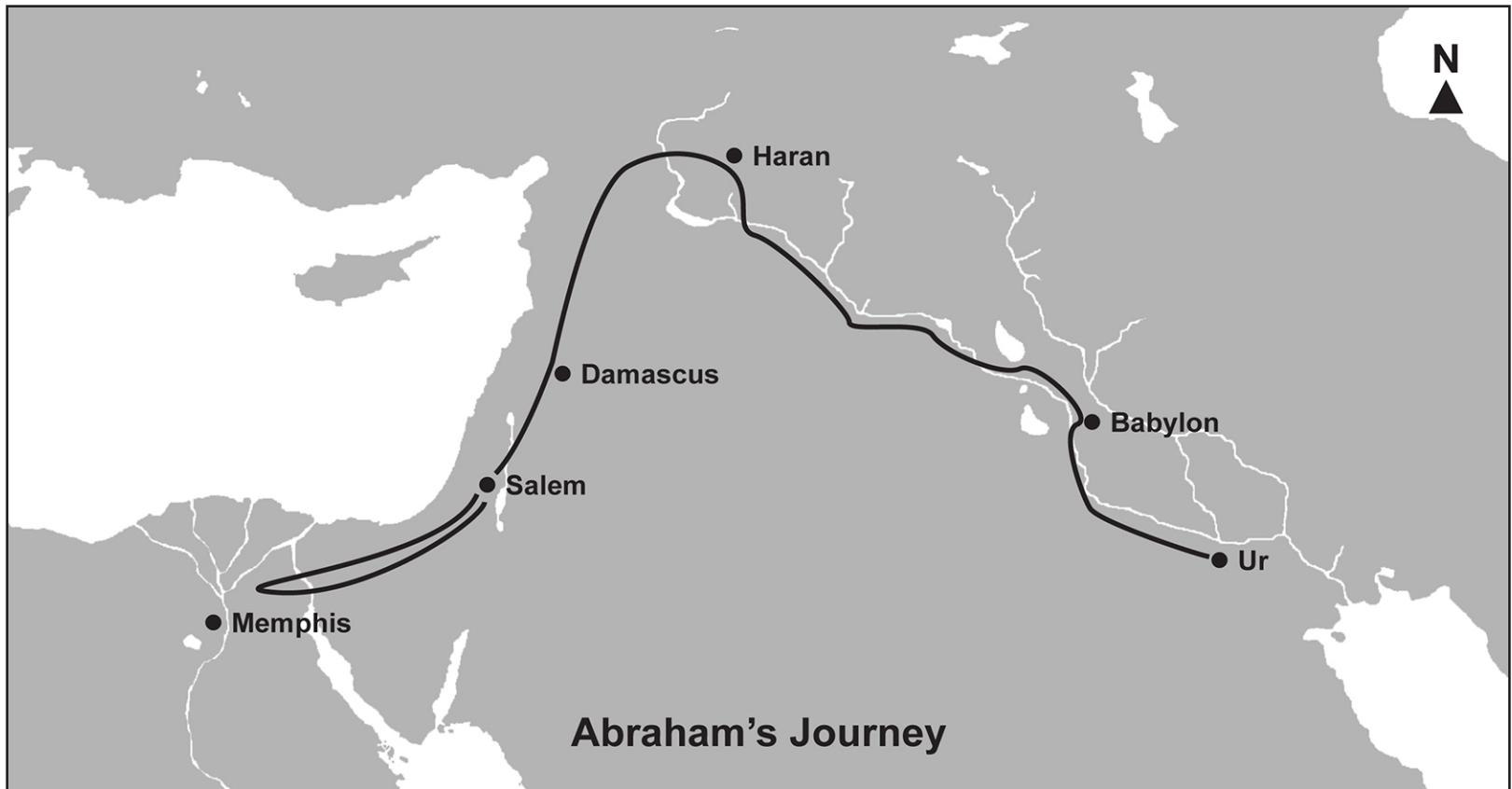
aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
1 Timothy 6:19
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

Geenna
Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43
Mark 9:45
Mark 9:47

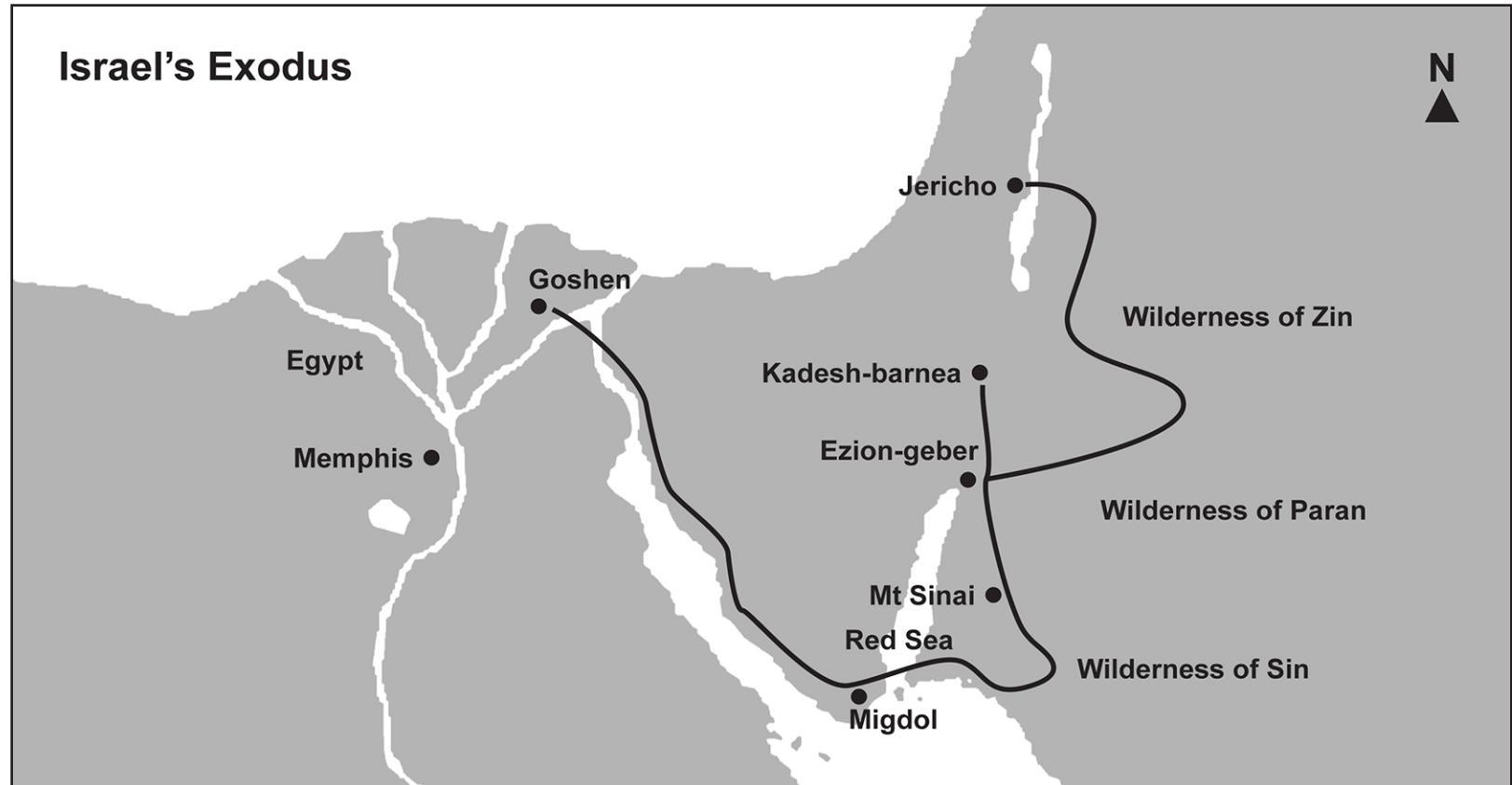
Luka 12:5
James 3:6
Hadēs
Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14
Limnē Pyr
Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8
Sheol
Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5
Tartaroō
2 Peter 2:4
Questioned
None yet noted

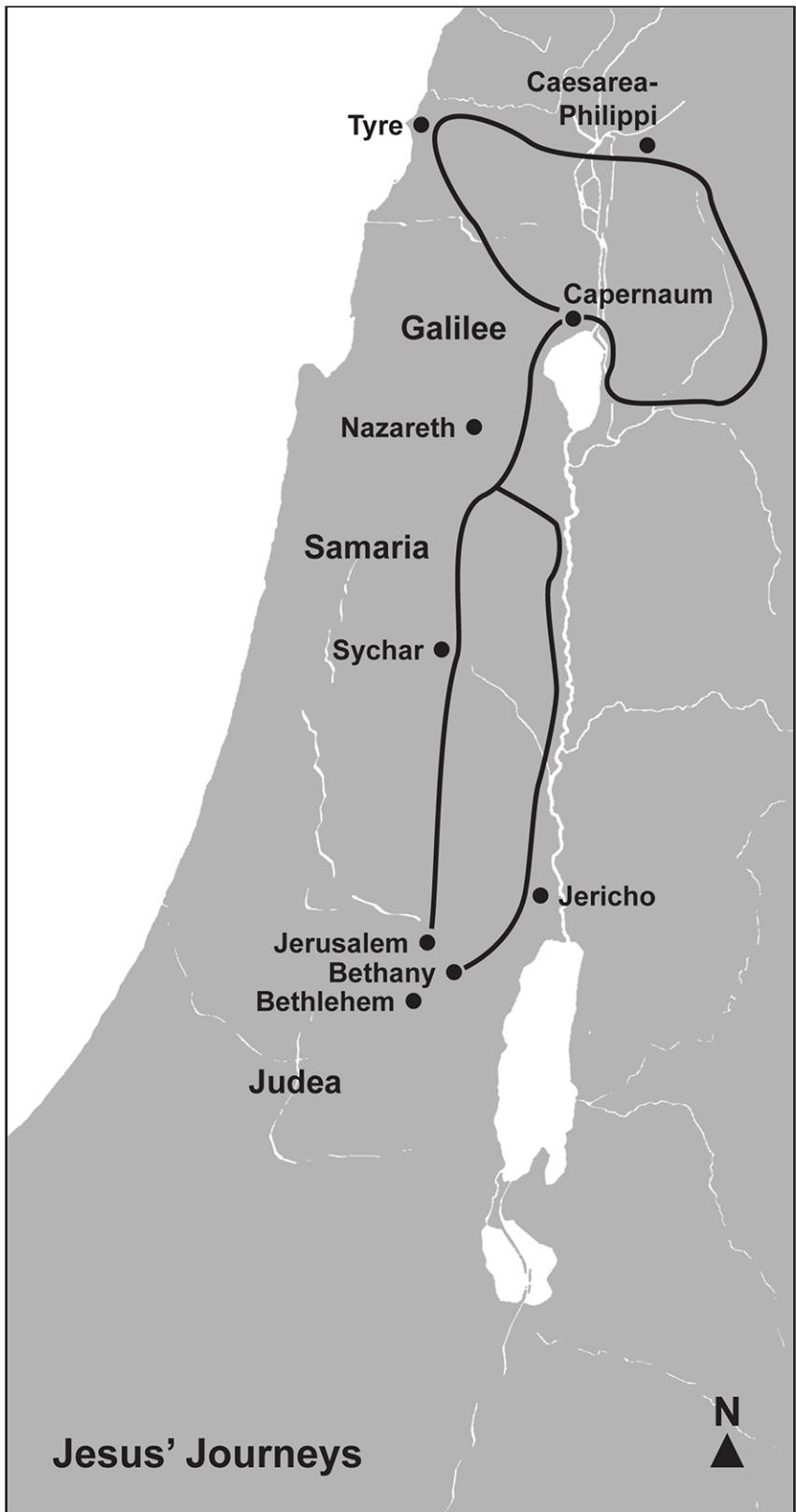
"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"
Hebrews 11:8

Israel's Exodus

N

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13 Thalaasa Revelation 19:20 Lake of Fire Revelation 20:2 Abyss		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast						
		False Prophet						
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19